

การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐม
ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

The Participation of Communities Lam Phaya Floating Market Nakhon Pathom
Province in Sustainable Tourism Management

ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

วิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมด้านจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในตลาดน้ำลำพญาและเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดน้ำลำพญาอย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นั้น เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept. Interview) โดยข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ไปเรื่อยๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผู้ตอบแบบสอบถามคนต่อไปซ้ำกันผู้วิจัยจึงจะหยุดโดยการวิเคราะห์ข้อมูล จะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการพรรณนา ถอดรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถาม ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากประชากรคือคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำพญา และองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา (อบต.ลำพญา) จำนวน 100 คน เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแล้วนำผลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ โดยใช้การประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยววันนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน การประชุมนโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ชุมชนจะมีส่วนแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามาส่วนในการวางแผน คัดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากแต่ในส่วนของ การจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดน้ำลำพญานั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลงหากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือกฎที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องส่งเสริมให้เยาวชนหรือคนรุ่นลูกหลานให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวให้มากขึ้น
2. ส่งเสริมให้คนในชุมชนคิดถึงส่วนรวมและรักชุมชน มากกว่าผลประโยชน์ที่วางขายทำธุรกิจ
3. ภาครัฐเข้ามามีบทบาทหรือส่งเสริม ช่วยเหลือให้มากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง อบต.และเทศบาล หรือ อบจ.(องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ต้องร่วมกันประชุมวางแผนการจัดการท่องเที่ยวของตลาดน้ำวัดลำพญาาร่วมกัน
4. ส่งเสริมให้คนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนนวัตวิถียั่งยืนมากขึ้น

Abstract

This research on the participation of the community in Lamphaya Floating Market, Nakhon Pathom Province to develop sustainable tourism has the objective of studying the participation of locals in the community to manage tourism at Lamphaya Floating Market sustainably and to identify ways to encourage locals in the community to co-operate in sustainable tourism management at Lamphaya Floating Market.

The research method involved the collection of both primary and secondary data. The primary data was obtained from interviews and questionnaires. The interview were in-depth interviews with structured interview questions. The researcher interviewed one participant, who identified other potential informants to interview, and the process was repeated until the interviews were completed. The qualitative data analysis involved Content Analysis, which was performed by coding interview transcripts. The quantitative method was also employed: 100 questionnaires were distributed through Accidental Random Sampling to locals living in the Lamphaya area and to local government officials (Sub district Administrative Organization) at Lamphaya Floating Market. This process produced results about how locals in the community co-operate in sustainable tourism management at Lamphaya Floating Market. All data are analysis was performed by computer program.

The research found that the participation of locals in tourism management was at a high level, especially in terms of location management. Locals participate in planning, attend meetings about policy, and discuss new ideas with regard to many things. However, while locals are able to evaluate tourism facilities as good or not good, they are not directly involved in the process of planning or policy or management. Locals co-operate to manage human resources very well, but they do not participate much in setting the rules of the village. This is because the rules are flexible, and are transferred from generation to generation rather than being fixed. On the other hand, locals participate in the management of the creative local product process at a high level.

Suggestions

1. The new generation should be encouraged to participate in tourism management.
2. The locals should think about the public and love the community more than seek private benefits through their own business.
3. Government should be involved in helping locals, and local government should be involved in meeting and planning about tourism management at Lamphaya Floating Market.
4. Locals and the community in the nearby area should be encouraged to recognize the importance of sustainable tourism management.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็นและกำลังใจ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ติฉนกุล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ที่ปรึกษาโครงการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรรัตนานท์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ แสงนิล (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ปานจันทร์ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง) ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎานนท์ กุลชลบุตร ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการปรับภาษาบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอขอบคุณนายกองค้การบริหารส่วนตำบลลำพญา คุณณรงค์ศักดิ์ เลิศสิทธิพันธ์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ และคณะเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแนวทางการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ขอขอบคุณคณาบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเติมเต็มแนวทางการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้สูงอายุในชุมชนตลาดเก่าก๊กพระยา (ชุมชนจีนโบราณ พ.ศ.2411) ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายงานการวิจัยของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

ท้ายนี้ขอกราบขอบคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการจัดทำรายงานการวิจัยครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์
สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
สารบัญแผนที่.....	ณ
บทที่	1
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์ที่สำคัญ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
การนำผลการวิจัยไปใช้.....	8
2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	9
แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	13
แผนพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	16
แนวคิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว.....	20
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	22
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	29
บริบทของพื้นที่จังหวัดนครปฐม.....	34
บริบทพื้นที่ของอำเภอบางเลน.....	35
บริบทพื้นที่ของตลาดน้ำวัดลำพญา.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

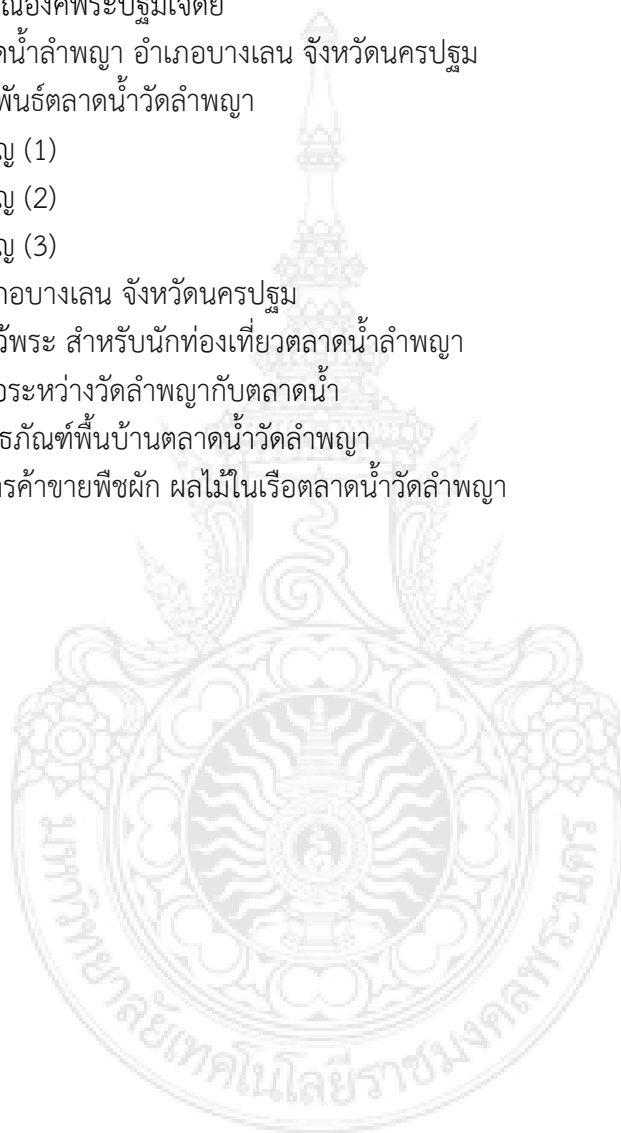
บทที่	หน้า
3. วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	44
รูปแบบการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
วิธีการนำเสนอและรายงานการวิจัย.....	48
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ร้อยละ.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	57
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปร 2 ตัว.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	64
พื้นที่ศึกษา : อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	68
พื้นที่ศึกษา : ตลาดน้ำวัดลำพญา.....	74
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	77
สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	77
อภิปรายผล.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	85
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญที่ปรึกษาโครงการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	92
ภาคผนวก ง รูปกิจกรรม.....	95
ประวัติผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำแนกเพศ	50
2. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามอายุ	51
3. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามศาสนา	52
4. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระดับการศึกษา	53
5. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามอาชีพ	54
6. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามรายได้	55
7. แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	56
8. จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	57
9. ตัวแปรสองตัวแสดงส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว	60
10. ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	61
11. ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชน	62
12. ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว	63
13. ตัวแปรตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว	64

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 แผนผังการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	16
3 แสดงที่ตั้งบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์	35
4 แสดงที่ตั้งตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	36
5 ป้ายประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำวัดลำพญา	38
6 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (1)	66
7 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (2)	67
8 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (3)	67
9 แผนที่ที่ตั้งอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	68
10 เรือบริการไหว้พระ สำหรับนักท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา	69
11 สะพานเชื่อมต่อระหว่างวัดลำพญากับตลาดน้ำ	70
12 แสดงที่ตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา	71
13 บรรยากาศการค้าขายพืชผัก ผลไม้ในเรือตลาดน้ำวัดลำพญา	74

สารบัญแนที่

แนที่	หน้า
1. แสงแนที่ลักษณะที่ตั่งตลาดน้ำวัดลำพญา	72
2. แสงที่ตั่งตลาดน้ำวัดลำพญา	73

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบการท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบของการท่องเที่ยวชุมชน (Community - based Tourism) นั้น เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นที่จะสร้างความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกคาดหวังให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างงาน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน การกระจายรายได้สู่ชุมชน ไปจนถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน แต่ทว่าโดยส่วนใหญ่แล้วการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนมักไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว รวมทั้ง อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตดั้งเดิมซึ่งเป็นรากฐานของชุมชนในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ประกอบกับที่ผ่านมากลางทุนและการสนับสนุนของภาครัฐเป็นการลงทุนขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการบูรณปฏิสังขรณ์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนในด้านของการบริการเช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ เป็นต้น (ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2550) โดยคาดหวังที่จะให้มีการกระจายรายได้ สร้างแรงงาน ให้ระบบเศรษฐกิจไหลผ่าน (Trickle down) ไปยังชุมชนในชนบท แต่ทว่ายังขาดความชัดเจนในนโยบายและการดำเนินการเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นสินค้าด้านการบริการ เช่น การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการของชุมชน การสร้างเครือข่ายของชุมชน การต่อยอดในเรื่องของการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ แล้วประเทศไทยมีขีดความสามารถและมีความได้เปรียบด้านทรัพยากรพื้นฐาน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555) ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในทุกจังหวัด และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวด้วยแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีความสวยงามติดระดับโลก มีเอกลักษณ์ต่างจากภูมิภาคอื่น รวมถึงอุตสาหกรรมที่สนับสนุนเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาอีกจำนวนมาก เมื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยกับประเทศในทวีปเอเชีย โดยพิจารณาจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ประมาณ 104 แห่ง เป็นรองประเทศจีน ญี่ปุ่นและอินเดีย ตามลำดับ โดยแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาดของประเทศไทยมีชื่อเสียงมากที่สุด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555) ด้วยศักยภาพความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาดในภาคใต้ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต่างต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว แต่เมื่อใดก็ตามที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวและมีการพัฒนามากขึ้น สิ่งที่จะตามมาคือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนท้องถิ่นหรือแหล่งท่องเที่ยว

ด้วยเหตุนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งในภาครัฐ เอกชน หรือชุมชนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ชุมชน หรืออยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ชุมชน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล จะเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะที่ตัวนักท่องเที่ยวซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

อุปสรรคประการหนึ่งของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต่างๆ คือ ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือสินค้าทางการท่องเที่ยวชุมชน บริบทชุมชน รวมทั้งอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน การบริหารจัดการที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริงคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวตามบริบทของ แต่ละชุมชนให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะของแต่ละชุมชน ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้จากชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดการการท่องเที่ยวจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนอื่น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษากลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นชุมชนวิถีชีวิตการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เหตุผลสำคัญในการเลือกศึกษาชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา เนื่องจากชุมชนนี้เป็นชุมชนชาวจีนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ที่โดยพื้นฐานทั่วไปแล้วมักเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบสงบ ดำรงชีวิตเรียบง่าย นิยมทำธุรกิจบริการหรือธุรกิจท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนอันเนื่องมาจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว แต่กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำลำพญาอาศัยการท่องเที่ยวเป็นวิธีการในการอนุรักษ์วิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติ และการท่องเที่ยววิถีพุทธ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study Research) เพื่อทำความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ของการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม และศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ของการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

อีกนัยหนึ่ง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นโดยพระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้มีการส่งเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2467 ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้น ทำหน้าที่รับรอง และ ให้ความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย

ตลาดน้ำวัดลำพญาจัดตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของ สภาวัฒนธรรมตำบลลำพญา วัดลำพญา และชาวตำบลลำพญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับชาวบ้านและเกษตรกรในท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งชุมนุมสินค้าเกษตรกรรม หัตถกรรม และสินค้าพื้นเมือง

จากนั้นความสำเร็จเกิดขึ้น "จากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง" ด้วยกล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีน้ำใจ เข้มแข็ง เสียสละ อดทน ทำทุกอย่างด้วยตัวเราผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมเยียนสื่อมวลชน นักท่องเที่ยว เป็นกำลังใจที่ล้ำค่ายิ่งในยามท้อ पीเลียงที่ประทับใจของเราทุกเรื่อง ที่พึงพาทางใจนอกเหนือจาก พระรัตนตรัยอันเป็นศูนย์รวมจิตใจอันยิ่งใหญ่คือ "พระพุทธรูปหลวงพ่อมงคลมาลานิมิตร" ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและความศรัทธาของคนในชุมชนที่มีต่อผู้นำ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่กับบ้านลำพญาปางมารวิชัย นอกจากนี้ อุโบสถ ยังมีความแปลกประหลาดคือ มี 6 ประตูทางเข้าออก สร้างด้วยคอนกรีตทั้งหลัง "หันหน้าไปตามลำน้ำ" จึงแปลกกว่าอุโบสถทั่วไปที่มักจะหันไปทางทิศตะวันออก บริเวณริมแม่น้ำถือว่าเป็นอุทยานมัจฉาเลยก็ว่าได้ เพราะมีปลาน้ำหมื่นมารออาหารมากมาย กลายเป็นแหล่งผลิตเพลินที่ใครหลายๆ คนชอบจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะพาไปสู่ความสำเร็จอย่างงดงาม

สาเหตุนี้ ตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม อุอารย์ธรรมคนริมน้ำท่าจีน จึงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในหมู่นักท่องเที่ยว ซึ่งการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเก่าแก่ ตลาดน้ำวัดลำพญา นั้นเกิดจากการบอกต่อของนักท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ของจังหวัดนครปฐม ทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนในการประชาสัมพันธ์ ประชาชนทุกภาคส่วน นักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวตลาดน้ำวัดลำพญาและกลับมาบอกต่อ และการเข้ามาของนักท่องเที่ยวนั้นได้ก่อให้เกิดรายได้ต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านของที่พัก ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ยาสมุนไพร และของที่ระลึก ซึ่งทางด้านชุมชนได้จัดทำขึ้นเพื่อไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การจัดการตลาดน้ำวัดลำพญานั้นถือได้ว่าเป็นระบบและมีการดำเนินงานที่ดี การเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน และนักท่องเที่ยวนั้น ถือว่าอยู่ในระดับที่ดี แต่ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวคือเนื่องจากปัจจุบัน ผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพในตลาดนั้นเป็นคนจากต่างถิ่น ก็ดี แต่อาจจะอยู่ในส่วนของเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ รวมถึงคนในชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวของตลาดน้ำวัดลำพญานั้นมีไม่น้อยแค่นั้น และปัจจุบันจากการที่ชาวบ้านหรือชุมชนนั้น ขาดความรู้ในเรื่องของการจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงมีเวลาให้กันน้อยลง มองหาผลประโยชน์ บางคนไม่สนใจปฏิบัติตามกติกาชุมชนเห็นแก่ตัว ไม่สามารถทำกฎหมายมาใช้ได้ รถติดในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์และเทศกาลสำคัญ ที่จอดรถไม่พอในวันเทศกาล ต่าง ๆ ด้วยมีพื้นที่จำกัด บริเวณวัดลำพญา ไม่มีผู้รับผิดชอบดูแล เพราะที่จอดรถฟรี จึงทำให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ไม่มากเท่าที่ควร

การสร้างให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เขื่อนนั้นถือว่าเป็นเรื่อง ที่ควร จะพัฒนาเป็นอย่างมาก ซึ่งในด้านการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เขื่อนนั้นประกอบไปด้วยการดูแลรักษา ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว พื้นที่ตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม บ้านเรือนในบริเวณรอบ ๆ ตลาดเก่าก็กัญญา เรือนโบราณ การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว การมี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จัดการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยคนในชุมชน อาจจะเป็นนักเรียน นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบ ๆ ตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม การ บริหารจัดการที่พัก การพัฒนาสินค้าและของที่ระลึกการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน การให้ชุมชนมีความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมยังมีน้อยและขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการ ซึ่ง จะส่งผลเสียในด้านการจัดการทางด้านการท่องเที่ยวของตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐมอย่าง ยั่งยืน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตลาดน้ำวัดลำพญาที่มี ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อค้นคว้าข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ อาทิ กิจกรรมวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทย กิจกรรมการบริการล่องเรือ-แพ ชมลำน้ำท่าจีน กิจกรรมทำบุญ ให้อาหารปลา นานา ชนิด กิจกรรมไหว้พระ กราบนมัสการพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ "พระพุทธรูปหลวง พ่อมงคลมาลาณิมิต" กิจกรรมเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา กิจกรรมเลือกชมสินค้า หัตถกรรมท้องถิ่น และกิจกรรมชิม ซ้อป อาหารพื้นบ้านนานาชนิด เป็นต้น ในการจัดการท่องเที่ยวที่ ทางชุมชนตลาดน้ำลำพญาได้จัดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวในตลาดน้ำวัดลำพญาและช่วยให้ ตลาดน้ำวัดลำพญาเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนและสร้างชื่อเสียงในด้านที่มากยิ่งขึ้นทำให้เป็น อีกหนึ่งสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเพื่อเผยแพร่และกระตุ้นเศรษฐกิจให้ตลาดน้ำวัดลำพญา เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ท่องเที่ยวบ้านฉัน ชุมชนนวัตวิถี และมีรายได้เข้าชุมชนมากยิ่งขึ้นทำให้ ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคงรวมถึงเป็นการทำให้มองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของการพัฒนาการ ท่องเที่ยวของประชาชนตลาดน้ำวัดลำพญาซึ่งสามารถนำไปแก้ไขพัฒนาให้การท่องเที่ยวของตลาดน้ำ วัดลำพญาอย่างยั่งยืนตามชุมชนนวัตวิถีดียิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำ วัดลำพญา จังหวัดนครปฐม อย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในพื้นที่ของเขตเทศบาลตำบลลำพญา และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดนครปฐม อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐมตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 ระยะทางประมาณ 38.6 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 33 ตารางกิโลเมตร

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มุ่งเน้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1 การจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในตลาดน้ำวัดลำพญา

2.2 ศักยภาพของชุมชนในชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาด้านการจัดการการท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถาม

2.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. **ขอบเขตด้านประชากร**

3.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและแกนนำของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลำพญาและองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา จำนวน 100 คน

3.2 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของภาครัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่ในเทศบาลตำบลลำพญา เจ้าหน้าที่บุคคลกรขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา (อบต.ลำพญา)

3.3 ภาคเอกชน ในที่นี้ได้แก่ เจ้าของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว โรงแรม เจ้าของร้านอาหารในแพตลาดน้ำลำพญา

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นั้น เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept. Interview) โดยข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ไปเรื่อย ๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผู้ตอบแบบสอบถามคนต่อไปซ้ำกันผู้วิจัยจึงจะหยุดโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการพรรณนาถอดรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถาม ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากประชากรคือคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำพญาจำนวน 100 คน จาก เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวแล้วนำผลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ โดยใช้การประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ โคลเลอร์ อามสตรอง (Kotler & Armstrong 2006, p. 44 อ้างถึงใน สุรสิริ อีนิตะ, 2551: 26) ซึ่งสามารถวัดได้จากส่วนประสมทางการตลาด ท่อเกี่ยว 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมด้านจัดการท่อเกี่ยวอย่างยั่งยืน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์ที่สำคัญ

อำเภอบางเลน หมายถึง หน่วยงานของทางราชการที่มีหน้าที่ในการบริหารงานในเขตเทศบาล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตลาดน้ำวัดลำพญา หมายถึง ตลาดที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี (แม่น้ำท่าจีน) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30-40 นาทีก็ถึงแล้ว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ยืนชมกับบรรยากาศธรรมชาติริมน้ำ รวมทั้งปลานานาชนิดนับแสนตัวแหวกว่ายรอบนักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัส ตลอดเส้นทางเมื่อท่านเดินทางเข้าสู่เขตอำเภอบางเลน ท่านจะเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในย่านนี้ได้เป็นอย่างดี จากสองฝั่งถนนเป็นทุ่งนา ไร่ สวน ที่เรียงรายสลับกันไป บ่งบอกถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในระแวกนี้ในอดีต ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรปลูกพืช ผักบุง ผลไม้และพืชชนิดอื่น ๆ และบริเวณตลาดน้ำลำพญา มีต้นไม้ใหญ่ที่ให้ความร่มเย็นแล้วยังมีรอยยิ้มของผู้คนที่เดินผ่านไปมาและบรรยากาศการค้าขายที่คึกคักเป็นกันเองของแม่ค้าจำนวนมากที่ตั้งอยู่บริเวณริมเขื่อนชายแม่น้ำและในแพทางเดินตลอดริมแม่น้ำหน้าวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

การท่องเที่ยว ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ องค์กรการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ กำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทาง โดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง รูปแบบของการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต ต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง”

คนในชุมชน หมายถึง คนในเขตเทศบาลตำบลลำพญามีจำนวนประชากรตามสถิติการทะเบียนราษฎร รวมทั้งสิ้น 13,981 คน แยกเป็นชาย 6,589 คน หญิง 7,382 คน ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2561

การจัดการด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การบริการการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยมีกระบวนการทางการจัดการที่เป็นระบบ

ศักยภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพในการจัดการการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจด้านการจัดการการท่องเที่ยว การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย และการบริหารงานร่วมกัน

เจ้าหน้าที่รัฐ หมายถึง เจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่ดูแล จัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในเทศบาลตำบลลำพญา ที่ว่าการอำเภอบางเลน

ผู้ประกอบการ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจด้านบริการท่องเที่ยว ที่พักโรงแรม และร้านอาหาร เครื่องดื่ม ร้านสมุนไพร ผู้ประกอบการค้าขายในตลาดน้ำวัดลำพญา

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ชุมชนที่มีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจฐานราก และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม เกิดชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยการนำนวัตกรรมมาผสมผสานกับวิถีชีวิต ในการผลิตสินค้าท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์โอท็อป ภายใต้แนวคิด ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย (Happiness Oriented) พร้อมกับผนวกการท่องเที่ยวของชุมชนเข้าไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

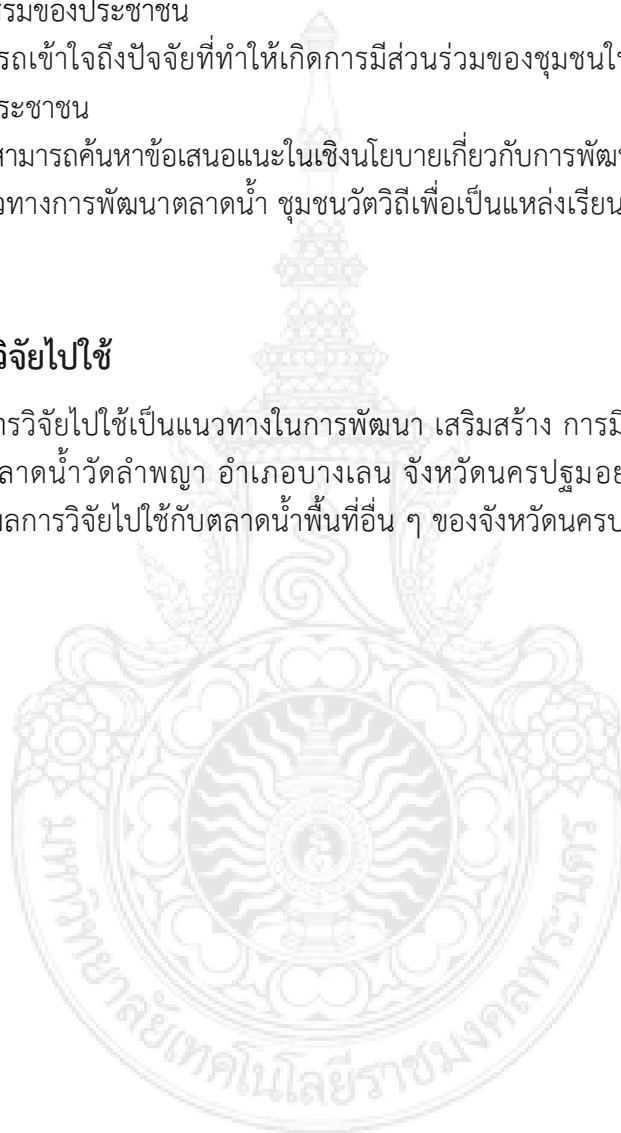
1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชนที่มีต่อการบริการวิชาการและความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. บทความวิจัย/บทความวิชาการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ และเข้าร่วมนำเสนอในการประชุมทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิพากษ์เชิงวิชาการ

ด้านชุมชน

1. ได้ทราบการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดน้ำและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมของประชาชน
2. สามารถเข้าใจถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประชาชน
3. ทำให้สามารถค้นหาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
4. ได้แนวทางการพัฒนาตลาดน้ำ ชุมชนวิถีชีวิตเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวในกลุ่มภาคกลางตอนล่าง

การนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสามารถที่จะนำผลการวิจัยไปใช้กับตลาดน้ำพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดนครปฐมและจังหวัดอื่น ๆ ได้อีกด้วย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2.3 แผนพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.4 แนวคิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 2.6 แนวคิดการมีส่วนร่วม
- 2.7 บริบทของพื้นที่จังหวัดนครปฐม
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำโดยปกติจะเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่

ฐิรชญา มณีเนตร (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของมนุษย์จากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไปและเป็นการเดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยวมิใช่ เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ เช่น การเดินทางเพื่อการพักผ่อน การเดินทางเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬา การเดินทางเพื่อการศึกษา การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนาการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องหรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

รัชพร จันทรสว่าง (2546) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวกาย การโยกย้ายของการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ที่มิใช่เพื่อการหารายได้

McIntosh R.W. & Gupta S. (1980) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อจุดหมายต่างๆโดยมีมูลเหตุจูงใจ 4 ประเภท ดังนี้

1. มูลเหตุจูงใจทางด้านกายภาพ หมายถึง ความต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมทางการกีฬา หรือรักษาสุขภาพ พักผ่อนตากอากาศชายทะเลหรือร่วมกิจกรรมบันเทิงอื่นๆ

2. มุลเหตุจูงใจทางวัฒนธรรม หมายถึง ความต้องการเรียนรู้เรื่องต่างๆในแหล่งอื่นที่มีใช้ที่อยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ ตรียางคศิลป์ ประเพณีต่างๆ

3. มุลเหตุจูงใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ความต้องการพบปะสังสรรค์กับผู้คนใหม่ๆ หรือเพื่อนเก่า ญาติพี่น้อง

4. มุลเหตุจูงใจด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ หมายถึง ความต้องการพัฒนาตนเองให้มีฐานะหรือเกียรติภูมิสูง อาจเป็นไปเพื่อการศึกษา การประชุมและการติดต่อธุรกิจ

ดังนั้น จากความหมายของการการท่องเที่ยว ผู้วิจัยขอสรุปภาพรวมของการท่องเที่ยวดังนี้ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจและพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบชั่วคราว เช่น การเดินทางเพื่อนมัสการสังเวชนียสถาน การเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือเพื่อแสวงหารายได้

ความหมายของนักท่องเที่ยว

ฐิรชญา มณีเนตร (2552) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป ด้วยความสมัครใจและมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ที่จุดหมายปลายทาง ซึ่งนักท่องเที่ยวถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว โดยองค์การการท่องเที่ยวโลกได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว โดยเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่าผู้มาเยือน (Visitor)

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว (Tourists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นนักท่องเที่ยวจำแนกเป็น

- นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Foreign Tourists or International Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย

- นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึงนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวไปในจังหวัดอื่นๆ

2. นักทัศนจร (Excursionists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีใช้การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้ที่

โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักท่องเที่ยว จำแนกออกได้ ดังนี้

- นักทัศนาจรชาวต่างประเทศ (Foreign Excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

- นักทัศนาจรภายในประเทศ (Domestic Excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ ที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรอยู่ในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวไปในจังหวัดอื่นๆ

3. ผู้มาเยือน (Visitors) หมายถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยจะจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนาจรก็ได้ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

กุลธรรมา สุวรรณพิมล (2548) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว หมายถึงผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ชั่วคราวซึ่งมักจะมาพักอาศัยอยู่ในประเทศที่มาเยือนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

1. เพื่อการพักผ่อน ความเพลิดเพลิน สุขภาพ การศึกษา การกีฬา
2. เพื่อดำเนินธุรกิจ และการประชุมต่างๆ
3. เพื่อเยี่ยมครอบครัวและญาติพี่น้อง
4. เพื่อราชการและติดต่อราชการ

ดังนั้น สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมง ขึ้นไป มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และนักทัศนาจร หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง ไม่ได้ค้างคืนและเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2551, 22-2) ได้กล่าวถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและบริการไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ขยายฐานภาคบริการในโครงสร้างการผลิตของประเทศ
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งของรัฐและเอกชน
3. พัฒนามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยว

4. พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านการตลาด และกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์

5. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมด

เทิดชาย ช่วยบำรุง, บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง, (2552). ได้เสนอแนวคิด ชุมชนเข้มแข็ง “กลไกขับเคลื่อน” สู่การท่องเที่ยวยั่งยืน ระบุว่าชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้วจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ

สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบต่อภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชุมชน สหกรณ์บริษัท องค์กร ชาวบ้าน เครือข่ายหรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือ ช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันและด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย ในด้านการจัดการการท่องเที่ยว แนวคิดชุมชนเข้มแข็งมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะหาก “กลไก” การจัดการมีความเข้มแข็งก็จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างถูกทิศทางและก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบน้อยที่สุดคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติได้กำหนดกรอบองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้

- 1) บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
 - 2) มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก
 - 3) มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกันและมีความรักที่ถ่องแท้รักชุมชน
 - 4) มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
 - 5) มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
 - 6) มีการเรียนรู้ เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
 - 7) มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
 - 8) มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี
 - 9) มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป
- อีกทั้งคณะกรรมการฯ ได้กำหนดลักษณะของชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้

สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชนมีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม โปร่งใสและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมคิดตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน

สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชนมีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่อุปการะพึ่งพาตลอดไป

มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่น ๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงภาคีการพัฒนาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงต้องผนึกกำลังดำเนินงานการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยการกระตุ้น

และสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำและมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้มีกิจกรรมหลักที่ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่

1. การส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหา วิกฤต โดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรักษาผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิถีคิดและวิธีการทำงานของบุคลากรภาครัฐ จาก “ผู้สั่งการ” เป็น “ผู้สนับสนุน” ในการจัดการและแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง

2. การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะ “ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมเรียนรู้” เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วยกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนได้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคมและสวัสดิภาพของชุมชน การฟื้นฟู อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การค้นหาศักยภาพและการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน รวมทั้งการสร้างประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน

2.2 แนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืนหนทางสู่การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจสู่ชุมชนเป็นแนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืนได้เข้ามามีบทบาทในกระแสการพัฒนาของประชาคมโลกเมื่อปี พ.ศ. 2515 ในการประชุมสุดยอดว่าด้วยมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (UN Conference on Human Environment) ขององค์การสหประชาชาติ ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ได้เรียกร้องให้ประชาคมโลกหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยจนเกินขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ

พ.ศ. 2535 ได้มีการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development : UNCED) ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติ รวม 178 ประเทศ ได้ร่วมลงนามรับรองปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Rio Declaration on Environment and Development) และแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยครอบคลุมการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลทำให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องจัดทำนโยบายและแผนการพัฒนาย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับแนวทางของแผนปฏิบัติการ 21

พ.ศ. 2545 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาย่างยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development : WSSD) ณ กรุงโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งประเทศสมาชิกจำนวน 180 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ลงนามรับรองปฏิญญาโจฮันเนสเบิร์กและแผนปฏิบัติการโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Declaration and Johannesburg Plan on Implementation) โดยได้เน้นหนักให้นานาประเทศนำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) มาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) เป็นแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก เพื่อสร้างความ

สมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 โดยครอบคลุมการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่พอเหมาะพอควรเป็นไปอย่างสมดุลทั้งในภาคเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเกิดความอยู่ดีมีสุขตลอดไป

สำหรับประเทศไทยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศและถือได้ว่าเป็นการปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ต่อมาแผนพัฒนาฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ควบคู่กับการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและมุ่งการพัฒนาแบบสมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) ภายใต้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญต่อการนำทุนทางด้านสังคม เศรษฐกิจและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกันและเสริมสร้างให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคงเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวของไทย ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) สร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีทุกระดับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาคีหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่มีภาคประชาชนสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง โดยภาคีที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ เอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รับผิดชอบ ประเมินผลและทบทวนแผนและกิจกรรม เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นภาคีหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้หรือเป็นคลังสมองในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้จะเป็นตัวเชื่อมระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับภาคประชาชน โดยการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ การต่อยอดและขยายแนวคิดสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเป็นต้น

หน่วยงานราชการในพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกชุมชนจะเป็นหน่วยสนับสนุนทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งในส่วนของการทรวางการท่องเที่ยวและกีฬาจะมีหน่วยงานทั้งในระดับภาคและระดับจังหวัด กระจายอยู่ทั่วประเทศ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งมีสำนักงานทั่วประเทศโดยแบ่งความรับผิดชอบกันไปในแต่ละพื้นที่ที่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

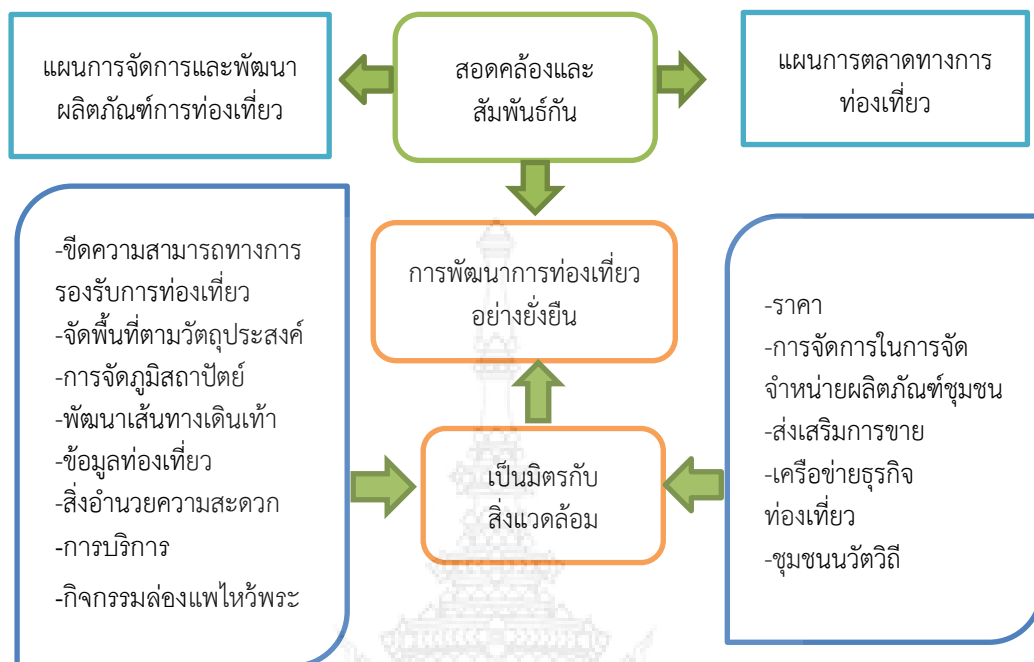
2) การขับเคลื่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้ การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพหุภาคีในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยการเรียนรู้ร่วมกันของพหุภาคี ตั้งแต่เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและภาคเอกชน โดยสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน และมีกระบวนการสรุปและถอดบทเรียนเป็นระบบของการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับปรุงเทคนิคการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ยั่งยืนอย่างเป็นเอกภาพ

3) พัฒนาเครื่องมือชี้วัดที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ เพื่อเสริมสร้างกลไกและกระบวนการขับเคลื่อนรวมทั้งขยายแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เป็นอย่างต่อเนื่อง

4) ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย เพื่อสร้างกลไกการขับเคลื่อนการทำงานอย่างมีพลังและมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการพึ่งพาช่วยเหลือกันซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการทำงานในระยะยาวต่อไปโดยสรุปการพัฒนาการท่องเที่ยวแม้จะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ในการส่งเสริมให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จได้นั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดี ให้บริการที่มีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือของภาคธุรกิจและชุมชนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว อีกทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรม มีธรรมชาติที่สวยงาม รักษาวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ประจำถิ่นให้คงอยู่เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน จึงเป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในพื้นที่

ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวและรักษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนในพื้นที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งโดยตรงและทางอ้อมซึ่งต้องอาศัยการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ อย่างเหมาะสม

2.3 แผนพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2 แผนผังการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทยโดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำชุดโครงการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคีประเด็นการท่องเที่ยวระดับปริญญาโท University Tourism Linkage Grant: Master Level (UTL-GM),(2552) โดยได้ให้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวไว้ว่า

การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องพัฒนาควบคู่กันระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว (เจ้าบ้าน) กับผู้มาเยือน (นักท่องเที่ยว) ตามที่ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน (Host-Guest Relationship Theory) เกิดขึ้นโดยมุ่งเน้นด้านการจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การจัดการทรัพยากร/ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
2. การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว
3. การจัดการนักท่องเที่ยว
4. การจัดการความสามารถทางการรองรับ
5. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
6. การจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว
7. การจัดการพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว
8. การจัดการเส้นทางท่องเที่ยว
9. การจัดการสุนทรียศาสตร์ทางการท่องเที่ยว
10. การจัดการบริการทางการท่องเที่ยว
11. การจัดการข้อมูลและการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว

12. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
13. การจัดการกฎหมายทางการท่องเที่ยว
14. การจัดการศึกษาการท่องเที่ยว
15. การจัดการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว
16. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยว
17. การจัดการการพัฒนาองค์กรทางการท่องเที่ยว

จากการจัดการทั้ง 17 ประการข้างต้นยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนได้ต้องทำควบคู่ไปกับการตลาดทางการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบซึ่งมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงหลายประการ ได้แก่

1. ราคา
2. ช่องทางการจัดจำหน่าย
3. ผลិតภัณฑ์
4. การส่งเสริมการขาย
5. จุดยืนผลิตภัณฑ์
6. จิตวิทยาการขาย
7. พันธมิตรทางธุรกิจ
8. การมีส่วนร่วมทางธุรกิจ
9. โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป
10. บุคลากรทางการท่องเที่ยว
11. ฤดูทางการท่องเที่ยว
12. สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว
13. ความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว
14. กระบวนการให้บริการ
15. สภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ

ซึ่งทางการจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวกับการตลาดทางการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต้องพัฒนาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันให้เกิดความสมดุลก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุดแล้วจึงก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (อ้างถึงใน รายวิชาการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2551) ได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ว่า การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือ กระบวนการที่ทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอที่นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในขณะที่เดียวกันต้องอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย โดยใช้แหล่งท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนานที่สุด และเกิดผลกระทบน้อยที่สุด

เทิดชาย ช่วยบำรุง (อ้างถึงใน รายวิชาการวางแผนและพัฒนากองท่องเที่ยว, 2551) กล่าวถึง การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวว่า “เป็นแนวคิดที่มุ่งดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและ เสริมแต่งแหล่งท่องเที่ยวจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีขึ้นเหมาะสมกับความต้องการของ นักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย”

สิริวัฒนา ไจมาและคณะ (2546, หน้า 11) กล่าวว่า การพัฒนากองท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ไม่ว่าในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตัวชุมชนในพื้นที่ซึ่งความสำเร็จในการพัฒนากองท่องเที่ยวจะเกิดขึ้น ได้ ก็ต่อเมื่อชุมชนในท้องถิ่นได้รับอำนาจตามกฎหมายให้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและกำหนด กลยุทธ์ ตลอดจนมีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ชัยวุฒิ ชัยพันธ์, 2542 (อ้างถึงในชุกกลิน อุ่นวิจิตร 2549 , หน้า 7-8) ได้ให้แนวคิด และ ปรัชญาของการพัฒนากองท่องเที่ยวไว้ว่า แนวคิดและปรัชญาในการพัฒนากองท่องเที่ยวสอดคล้อง กับทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจ แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกันคือ

1. **กลุ่มทฤษฎีพัฒนาการสมัยใหม่** กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าพัฒนาแหล่งไว้เพื่อรอนักท่องเที่ยว และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาส่วนอื่น ๆ ก็จะขยายตัวตาม จะเป็นลักษณะแบบทุนนิยมแต่เมื่อ ดำเนินการจริง ๆ ผลลัพธ์กลับแตกต่างไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

2. **กลุ่มทฤษฎีการพึ่งพา** ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องการเผชิญหน้าของประเทศที่ร่ำรวยกับประเทศ ยากจน นักทฤษฎีจึงแนะนำให้พัฒนาตลาดภายในประเทศขึ้นมา สร้างกำแพงคุ้มครองและปฏิรูป สังคม แนะนำให้ลดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ลดการลงทุนจากภายนอก และส่งเสริมการ ท่องเที่ยวภายในประเทศแทน และเน้นธุรกิจขนาดเล็กที่คนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของ

3. **กลุ่มนีโอคลาสสิก** การหันมาส่งเสริมบทบาทการสะสมทุนของภาคเอกชนเป็นหลักเน้น กลไกตลาดเสรี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจและชักชวนนักลงทุนจากต่างประเทศ โดยรัฐเข้าไปมีบทบาท น้อยที่สุด แต่ทฤษฎีนี้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมทั้งในแง่การกระจายรายได้ ความขัดแย้ง ระหว่างคนรวยกับคนจน และความขัดแย้งระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนท้องถิ่น

4. **กลุ่มทฤษฎีพัฒนาบนทางเลือกใหม่** คือการพัฒนาที่ถูกต้องควรเริ่มจากการทำให้ทุกคนมี ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่าง การพัฒนาจะต้องเริ่มจากระดับล่างสุด หรือรากหญ้า (a grassroots perspective) โดยเน้นให้คนในท้องถิ่นสามารถตัดสินใจกำหนดแนวทางของตนเอง และจะต้องพัฒนาอย่างยั่งยืนประชาชนต้องมีส่วนร่วม ดังนั้นการพัฒนากองท่องเที่ยวในแนวนี้นั้นเน้น ที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542 หน้า 58 (อ้างถึงในรัชพงษ์ วงศาโรจน์ และคณะ 2550 ,หน้า 13-15) ขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 7 ขั้นตอนคือ

- 1) การจัดแบ่งเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 2) การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ จุดบริการข้อมูลข่าวสารสถาน จอตรง สุขา ถึงขยะ เป็นต้น
- 3) การจัดกิจกรรมเสริมในแหล่งท่องเที่ยว

4) การประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละเขตพื้นที่การท่องเที่ยวเช่น ความแออัด ขยะมูลฝอย เสี่ยงรบกวน มลพิษทางอากาศและน้ำ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การรบกวนสิ่งมีชีวิตในพื้นที่ท่องเที่ยว

5) การให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อปลูกฝังให้ทุก ๆ ฝ่ายเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6) การจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการรู้ โดยอาจจัดตั้งเป็นศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Tourist Information Center)

7) การจัดหางบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ภราเดช พยัฒวิเชียร ,2539 (อ้างถึงในสันติ ปานน้อย และคณะ 2550 , หน้า13) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการพิจารณาทั้งมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปโดยตลอด การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยทั่วไป หมายถึง การพัฒนาโดยการใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน และไม่กระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ที่พึงมีในอนาคตหรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ การใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ ในเชิงเศรษฐกิจ ในระดับที่ทำให้วัฒนธรรมหรือธรรมชาติยังคงสภาพอยู่ได้อย่างถาวร

ศรีพร สมบุญธรรม, 2536 (อ้างถึงในสันติ ปานน้อย และคณะ 2550, หน้า14) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism Development) โดยลักษณะสำคัญ 6 ประการ ที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิด ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายใน ประเทศอย่างจริงจัง ก่อนการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
2. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ
3. ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว (Carrying Capacity)
4. ควรสนับสนุนให้มีการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเพื่อการก่อสร้าง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่น
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ระยะยาวของชุมชน
6. ควรมุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มีความน่าสนใจและได้รับผลตอบแทนสูง ให้กับคนในท้องถิ่น

Fennell.1999:31 (อ้างถึงในพรณี จุฑานนท์และคณะ) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ต้องรับผิดชอบต่อปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ

1. การท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
2. การท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นและกระทบต่อวัฒนธรรมดังกล่าวน้อยที่สุด
3. การท่องเที่ยวต้องยอมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์มากที่สุด
4. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

สรุป การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การดำเนินงานจากทุกภาคส่วน ที่เข้ามากระทำการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการไม่ส่งผลกระทบต่อคนในท้องถิ่น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวด้วย

2.4 แนวคิดพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว

ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวจึง ถือเป็นอุตสาหกรรมอันดับต้นๆ ของไทยที่สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการหมุนเวียนกระแสเงินทั้งทางตรงและทางอ้อม

ศันสนีย์ ตันตวิวิท (2539 : 83) รายงานว่า “ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับ ความนิยมในการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ 17 จาก 32 อันดับทั่วโลก และเป็นอันดับที่ 1 ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งปัจจุบัน เห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยประมาณ 5.7 ล้านคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 ในรอบไตรมาสที่ 1 ของปี 2555 เมื่อเทียบกับ ช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของ นักท่องเที่ยวจากทวีปเอเชียเป็นหลัก เช่น จีน ญี่ปุ่นเกาหลีใต้ (กลุ่มงานวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและสังคม/สำนักวิชาการ, 2555 : 2) การท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN) ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชน รวมทั้งเกิดการแข่งขันทางด้านอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจที่ สูงขึ้น ซึ่งแต่ละประเทศเว้นมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวไม่น้อยไปกว่าประเทศไทย โดยต่างก็หาวิธีต่าง ๆ ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของตน”

1.1 การตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

ปัจจัยการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำมีจำนวน 8 ด้าน โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการบริการมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต ด้านสถานที่ ด้านสิ่งจูงใจ ด้านความปลอดภัย และ ด้านราคาตามลำดับ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1.กลุ่มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต คำนึงถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยว
- 2.กลุ่มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความปลอดภัยและสถานที่ในการท่องเที่ยว และการมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว
- 3.กลุ่มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสถานที่ท่องเที่ยว ราคาสินค้า ค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิตการบริการแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว และแรงจูงใจ
- 4.กลุ่มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสถานที่ ความปลอดภัยรวมทั้งมีค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต และต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว

1.2 หลักการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2546 : 77) “ได้กล่าวถึงการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างจากการตลาดสินค้าอุตสาหกรรมทั้งนี้เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีตัวตน ผู้บริโภคไม่ได้สัมผัสสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ เป็นผลิตภัณฑ์ที่แบ่งแยกไม่ได้ การผลิตและการบริโภคเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันและเป็นผลิตภัณฑ์ที่สูญเสียได้ ดังนั้นการตลาดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาในการพัฒนาการตลาดอย่างหนึ่งคือความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงประชากรอย่างแพร่หลาย จะมีส่วนสนับสนุนให้ประชากรเกิดความสนใจในการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้ประชากรมีความสามารถในการเดินทางได้มากยิ่งขึ้น”

นิคม จารุมณี (2536 : 201) ได้ให้ความหมายการตลาดการท่องเที่ยวว่าประกอบด้วย 5 ประการคือ

- 1) การกำหนดความต้องการของสินค้า และบริการ
- 2) กำหนดขั้นตอนเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ
- 3) กำหนดราคาตามอัตราการแข่งขันของตลาดและกำไรที่ต้องการจะได้
- 4) คัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไปสู่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย
- 5) การขายการท่องเที่ยว

กมล รัตนวิระกุล (2550 : 179, 264-265) ได้กล่าวถึง “การตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบันว่ามีการใช้การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร IMC (Integrated Marketing Communication) “เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมากเพื่อหวังผลให้สินค้า และข่าวสารการเสนอขายได้รับความสนใจ สร้างแรงจูงใจให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าได้อย่างรวดเร็ว และมากที่สุด การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรหมายถึง การเลือกเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการมากกว่า 1 ประเภท มาใช้ผสมผสานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย การส่งเสริมการขายโดยบุคคล การประชาสัมพันธ์ การตลาดตรง การตลาดเชิงกิจกรรม การโฆษณา การจัดแสดงสินค้า การอบรม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การบอกเล่าปากต่อปาก การตลาดท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักของภาครัฐจำเป็นต้องศึกษาลักษณะของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย อาทิ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยลง เป็นผู้เดินทางหนุ่มสาวมากขึ้น นักธุรกิจสตรีเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่มีความต้องการเฉพาะ นักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพ เป็นต้น ช่องทางการจัดจำหน่ายสมัยใหม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ระบบการตลาดอินเทอร์เน็ต (internet marketing) จะเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป เครื่องมือสื่อสารและเอกสารโฆษณาและแผ่นพับจะเป็นระบบ Digital brochure สภาพเหมือนจริง (virtual) ส่งตรงถึงลูกค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งลูกค้าสามารถเปิดดูข้อมูลและรายละเอียดผ่านคอมพิวเตอร์ที่ไหนก็ได้ เวลาใดก็ได้ที่ลูกค้าต้องการ”

จุดเด่นสำคัญที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ

1. ตลาดน้ำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสังคม นักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนและชื่นชมธรรมชาติบริเวณตลาดน้ำ และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำเช่นบริการล่องเรือแจวโบราณ บริการล่องแพชมธรรมชาติ เพื่อชมธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำและวิถีชาวบ้านความเป็นอยู่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นวิถีชุมชนและขายในราคาถูกเพราะถือเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของตลาดน้ำเช่นกันบรรยากาศความเป็นบ้านนอกที่เป็นกันเอง วิถีชีวิตผู้คนแบบเรียบง่าย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจไปเลือกซื้ออาหารมาจิบรับประทานริมน้ำ สัมผัสกับความร่มรื่นและสายลมที่พัดผ่านสร้างความผ่อนคลายให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2. ตลาดน้ำนั้นได้ชื่อว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโบราณที่มีภูมิหลังควรค่าแก่การรักษาไว้เพื่อถ่ายทอดบรรยากาศในอดีตและสะท้อนความเป็นอยู่ความผูกพันของคนในชุมชนนอกจากนี้สิ่งที่ตลาดน้ำเหนือกว่าตลาดทั่วไปแล้วคือบรรยากาศที่ร่มเย็นเนื่องจากอยู่ติดกับแม่น้ำ ซึ่งสิ่งนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาเดินตลาดน้ำได้

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญ และปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เนื่องจากการตัดสินใจจะทำให้มนุษย์เลือก และได้สิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงกระบวนการ และพฤติกรรมในการตัดสินใจของมนุษย์ดังนี้ ความหมายของการตัดสินใจ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้หลายประการได้แก่ วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535, 185) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถ ตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้ กรองแก้ว อยู่สุข (2537, 147) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ และวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมหรือดีที่สุด และตรงกับ เป้าหมายขององค์การด้วย กวี วงศ์พุด (2539, หน้า 61) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึงการพิจารณา ทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น กล่าวโดยสรุป การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการ และ เหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลาย ๆ ทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบการตัดสินใจ 1. ตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินคุณค่า ประโยชน์ หรือ ความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง 2. ทางเลือกผู้ตัดสินใจจะเผชิญกับทางเลือกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีทางเลือกก็ไม่ต้อง เลือก 3. ผลของทางเลือกในอดีต จะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งการเลือกแต่ละอย่างแตกต่างกัน และไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ประเภทของการตัดสินใจ วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535, หน้า 185 - 186) ได้แบ่งประเภทของการตัดสินใจไว้ 3 ประเภท ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น คือ 1. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของ ผลลัพธ์ที่คาดการณ์ไว้แล้ว โดยเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ตัดสินใจ

มีข้อมูลเพียงพอและทราบถึงผลของ การเลือกแต่ละทางเลือกอย่างแน่นอน ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ตัดสินใจจะพยายามเลือกทางเลือกที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด 2. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง คือ การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ผลลัพธ์ที่แน่นอนน้อยกว่าการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่ยังคงคาดคะเน ความเป็นไปได้อยู่บ้าง ทั้งนี้ผู้ตัดสินใจทราบถึงผลลัพธ์ของทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจ แต่โอกาสที่จะเกิดทางเลือกแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากปัจจัยบางอย่างที่ไม่แน่นอน 3. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้เลย หรือกล่าวได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีดัดแปรด้าน ทั้งนี้เพราะผู้ตัดสินใจในสถานการณ์นี้จะไม่มีโอกาสทราบความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และมีตัวแปรอื่นที่ควบคุมไม่ได้อยู่ด้วย ดังนั้นการตัดสินใจในสถานการณ์เช่นนี้ จึงไม่อาจเลือกโดยใช้ทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดได้ ผู้ตัดสินใจต้องใช้ดุลพินิจและวิจารณญาณช่วยในการตัดสินใจอย่างมาก ขั้นตอนการตัดสินใจ วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535, หน้า 187 - 188) ได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตระหนักในปัญหา (Problem Recognition) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ เพราะถ้าไม่มีการยอมรับว่าเกิดปัญหาขึ้นในหน่วยงาน การตัดสินใจก็คงไม่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจึงควรค้นหาปัญหา และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อนคนอื่น การค้นหา และรับรู้ว่าองค์กรมีปัญหาอย่างมีประโยชน์ให้ผู้บริหารสามารถหาหนทางแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ได้ ก่อนปัญหาจะรุนแรงขึ้นถึงขั้นวิกฤต คำว่า “ปัญหา” หมายถึง สภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดซึ่งไม่ตรงกับ ความต้องการ โดยอาจพิจารณาได้จาก เหตุการณ์ต่อไปนี้

1.1 ผลงานปัจจุบันลดลงจากเดิม ทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ เช่น ผลงานของปีนี้ ลดลงจากปีที่แล้ว แต่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น บริการด้อยคุณภาพมากขึ้น อัตราการลาออก การโอนย้ายของข้าราชการในหน่วยงานสูงกว่าปีที่ผ่านมา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะชี้ให้ผู้บริหารทราบว่าเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้นในหน่วยงานหรือองค์การ

1.2 ผลงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ผลตอบแทนการลงทุนไม่เป็นไปตาม เป้าหมาย การใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ก หนดไว้ กำไรต่ำกว่าที่คาด เป็นต้น

1.3 ผู้ปฏิบัติงานไม่พอใจการบริหารงาน โดยเห็นได้จากการร้องเรียน การร้องทุกข์ การเขียนบัตรสนเท่ห์ การประท้วงในลักษณะการเฉื่อยงาน การขาดงาน การลาออก การโอนย้ายไปทำงานที่อื่น การเรียกร้องของสหภาพแรงงาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเตือนให้ผู้บริหารให้ความสนใจ โดยควรสืบเสาะสาเหตุแห่งความไม่พอใจ ซึ่งอาจเป็นการไม่พอใจ การเล่นพรรคเล่นพวก การเลื่อนตำแหน่งที่ไม่เป็นธรรม และอื่น ๆ เพื่อหาทางแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การระบุและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Identifying and Analyzing Problem) ใน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้องนั้น ผู้บริหารองค์การต้องพยายามแยกแยะปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหานั้นให้ได้ ปัญหาหนึ่งอาจมีสาเหตุหลายอย่าง ผู้บริหารจึงต้องมีการสังเกตและ ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าวด้วย และต้องไม่หลงเอาพฤติกรรมที่แสดงออกมา เป็น ปัญหา เช่น การมีผู้ขาดงาน ลาออกมาก ผู้บริหารอาจคิดว่าการลาออกเป็นปัญหาจึงแก้ไขโดย การจ้างคนงานเพิ่ม หรือมาตรการลงโทษผู้ขาดงาน ซึ่งทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อาจไม่ถูกทาง เพราะสาเหตุที่แท้จริงอาจอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานก็ได้ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

จะเริ่มโดยการระบุสภาพและขอบเขตของปัญหา ก่อน ซึ่งทำได้โดยการตอบคำถามต่อไปนี้ อะไรคือสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นมาตั้งแต่เมื่อไหร่ เกิดขึ้นที่ไหน ทราบได้อย่างไร มีผลเสียหายอย่างไร มากน้อยแค่ไหน ขอบเขตของปัญหาวางกว้างเพียงใดมีผลกระทบต่ออะไรบ้าง เมื่อได้ระบุสภาพและขอบเขตของปัญหาแล้ว ก็เป็นการค้นหาเหตุแห่งปัญหาโดย

2.1 พิจารณาว่ามีปัจจัยด้านบุคคล วิธีการ หรือสภาพแวดล้อมใดบ้าง ที่ทำให้ เกิดปัญหานั้นขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

2.2 ตั้งคำถามว่า ทำไมปัญหานั้นจึงเกิดขึ้น

2.3 วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และการตรวจสอบความแตกต่างกับการเบี่ยงเบนของสิ่งที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายที่ต้องการ ข้อควรระวังในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาก็คือ ระวังอย่าใช้ “อาการ” เป็นสาเหตุ สาเหตุที่ค้นหาได้ต้องสอดคล้องกับคำตอบ คือเมื่อแก้สาเหตุแล้วต้องสามารถแก้ปัญหาได้ และ ต้องพยายามหาสาเหตุทุกสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้น อย่ามองเพียงบางสาเหตุเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ การแก้ปัญหาได้ผลอย่างสมบูรณ์

3. การแสวงหาทางเลือก (Developing Alternative Solution) ในการแสวงหาทางเลือกนั้น ผู้บริหารต้องหาข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาให้มากที่สุด ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จะทำให้ผู้บริหารเห็นแนวทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหา และแหล่งที่มาของแนวทางเลือกนั้น อย่างไรก็ตาม การมีข้อมูลข่าวสารมากก็มีใช้ว่าจะทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีประสิทธิภาพได้ ถ้าหากข้อมูลนั้นไม่อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ ส่วนในการกำหนดทางเลือกนั้น เมื่อได้มีข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้วก็ให้มี การประเมินข้อมูลและกำหนดเป็นทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาขึ้น ผู้บริหารควรคำนึงด้วยว่าปัญหาแต่ละ เรื่องมีวิธีการแก้ไขได้หลายวิธี จึงไม่ควรรีบตัดสินใจโดยมิได้พิจารณาทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ เพราะทางเลือกแรกอาจไม่ใช่ทางเลือกที่ดีที่สุดก็ได้ อย่างไรก็ตามแนวทางเลือกที่เลือกไว้นั้น ควรต้องมีลักษณะประหยัด มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้ด้วย การแสวงหาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจนี้ ผู้บริหารต้องมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ประกอบ และการเลือกวิธีแก้ปัญหาไม่จำเป็นต้องเป็นทางเลือกที่เคยปฏิบัติมาแล้ว การเลือกไม่ทำอะไรเลย ก็ถือเป็นทางเลือกในการตัดสินใจทางหนึ่งได้เหมือนกัน

4. การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) การประเมินความสำคัญทางเลือก พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกแต่ละทางในแง่ที่หากนำไปใช้จะสามารถแก้ปัญหาได้เพียงใด หรือก่อให้เกิดผลดีมากที่สุดเพียงใด ทางเลือกทางใดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความยุ่งยากในการตัดสินใจ

4.1 วิธีการประเมินทางเลือกมี 2 วิธี คือ

1) ผู้บริหารใช้ดุลพินิจในการประเมินทางเลือกต่าง ๆ เองวิธีการนี้จะใช้เมื่อมี ข้อจำกัดทางด้านเวลาและเงินทุน

2) ใช้เทคนิคการตัดสินใจช่วยในการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ว่าทางใด ก่อให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดวิธีการนี้มักใช้กับการตัดสินใจที่มีผลผูกพันระยะยาวใช้ทรัพยากรมาก

4.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทางเลือก ได้แก่ เกณฑ์หาจุดสูงสุด ของทางเลือกที่ต่าง ๆ เกณฑ์ที่จะสร้างความเสียใจน้อยที่สุดและเกณฑ์สร้างความพึงพอใจ ทางเลือกที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ใช้แก้ปัญหาได้ ทางเลือกต่าง ๆ นั้น ต้องพิจารณาว่าจะนำมาแก้ไขได้และ สามารถปฏิบัติ ได้ด้วย ทางเลือกที่แม้จะแก้ไขได้แต่ปฏิบัติไม่ได้ เช่น ใช้เงินลงทุนมากเกินไป ย่อมไม่อาจใช้เป็น ทางเลือกที่ดีได้

2) สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ โดยถ้าสอดคล้องมากก็มี ลำดับ ความสำคัญสูง และถ้าสอดคล้องน้อยก็มีความสำคัญต่ำ

3) ไม่มีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ขององค์การ ทางเลือกที่ดีนั้นเมื่อได้เลือกใช้ ในทางปฏิบัติ แล้วควรมีผลกระทบต่อส่วนอื่นขององค์การน้อยที่สุด หรือไม่มีผลกระทบเลย เพราะถ้ามีผลกระทบ มากอาจก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นมาได้อีก เช่น การแก้ปัญหาขาดทุนโดย การลดต้นทุนการผลิตอาจมี ผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิต ซึ่งทำให้ไม่มีคนซื้อสินค้าก็ได้ จึงควร เลือกทางเลือกอื่น เช่น การ ปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ และปรับราคาสินค้าแทน

4) เป็นทางเลือกที่องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้ ทางเลือก บางอย่างแม้ จะมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่เมื่อพิจารณาทรัพยากรที่องค์การมีอยู่ แล้วไม่สามารถ นำมาปฏิบัติได้ ก็ถือว่าทางเลือกนั้นไม่มีประสิทธิภาพ

5) เกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินทางเลือกนั้น ควรสอดคล้องกับ เป้าหมายของ องค์การ เช่น องค์การมีเป้าหมายมุ่งขยายส่วนแบ่งการตลาด แต่ถ้าผู้บริหารใช้เกณฑ์ กำไรสูงสุดใน การประเมินทางเลือก ก็อาจทำให้ผลที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับเป้าหมายขององค์การ

5. การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Selection the Best Solution) เมื่อมีการประเมิน ทางเลือก ระบุปัญหาได้ชัดเจน และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ แล้ว การตัดสินใจเลือก ก็ง่ายยิ่งขึ้น การตัดสินใจเลือกควรเลือกทางที่ให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด โดยคำนึงถึงหลักการ ต่อไปนี้ด้วย

5.1 ทางเลือกนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เป็นแนวทางที่บรรลุ จุดหมาย หรือไม่

5.2 การตัดสินใจนั้นแสดงถึงประสิทธิผลสูงสุดหรือไม่ และให้ประโยชน์ตอบแทน สูงสุด หรือไม่

5.3 การตัดสินใจนั้นนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ในการตัดสินใจนี้ ถ้าเกิดความขัดแย้ง ระหว่าง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของทางเลือกแต่ละทางผู้บริหารต้องจัดลำดับความสำคัญของ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดทางเลือกด้วยและถ้าจำเป็นอาจมี การกำหนด วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ส่วนกรณีมีทางเลือกหลายทาง ซึ่งอาจ ทำให้ผู้บริหารสับสน ก็ควรจัดกลุ่มทางเลือกที่คล้ายกันไว้ด้วย และเปรียบเทียบ ประเมินในแต่ละกลุ่ม ทางเลือก ผู้ตัดสินใจอาจจะได้แง่ความคิดใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

6. การนำทางเลือกไปปฏิบัติ (Implementing) เมื่อผู้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ก็ยัง ไม่อาจจะกล่าวได้ว่าการตัดสินใจนั้นมีประสิทธิภาพ จนกว่าจะได้นำการตัดสินใจนั้นมาปฏิบัติ ให้บัง เกิดผล การตัดสินใจบางเรื่องอาจดูมีเหตุมีผล ให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด แต่ถ้าไม่สามารถ นำมา ปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติแล้วเกิดผลกระทบในทางลบด้านอื่น ก็ถือว่าการตัดสินใจนั้นไม่มี ประสิทธิภาพ

7. ติดตามการดำเนินงาน (Evaluation the Results) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้จริง และเป็นไปตามที่คาดไว้ และหากมีปัญหาแทรกซ้อนขึ้น ผู้บริหารจะได้แก้ไขได้ทันท่วงที หลักการติดตามผลมีดังนี้

7.1 ติดตามดูว่าการดำเนินการตัดสินใจได้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ ได้มีการวิเคราะห์และกำหนดปัญหาอย่างรอบคอบ มีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารได้ ทันท่วงที

7.2 ผู้ที่ทำการตัดสินใจไปปฏิบัติ ได้ยอมรับการตัดสินใจและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ หรือไม่ การตัดสินใจนั้นสามารถปฏิบัติได้ภายในขอบเขตและทรัพยากรที่มีอยู่หรือไม่

7.3 ผลของการปฏิบัติเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ โดยถ้าสามารถแก้ไขปัญหาได้ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ก็ถือว่าการตัดสินใจนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ถ้ามีการเบี่ยงเบน ไม่ตรงตามที่คาดการณ์ ก็อาจต้องมีการทบทวนการตัดสินใจใหม่อีกครั้ง ข้อสังเกตในการติดตามผลก็คือ ถ้าหากสถานการณ์เปลี่ยนไป ผลของการดำเนินการอาจเปลี่ยนไปด้วย โดยเฉพาะถ้าสถานการณ์ในการตัดสินใจแตกต่างมากกับสถานการณ์ใน ตอนดำเนินการ การติดตามผลจึงต้องสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงนี้และมีการปรับการตัดสินใจให้ ถูกต้องเหมาะสมด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

1. การรับรู้การตัดสินใจ การรับรู้ (Perception) จะมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรม การตัดสินใจของบุคคลให้แตกต่างกันไป โดยเฉพาะจะมีอิทธิพลในสถานการณ์การตัดสินใจที่ไม่แน่นอน ข้อมูลในการตัดสินใจไม่พอเพียง และยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่ มีข้อแตกต่างมากนัก การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งรับสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ผ่านอวัยวะรับความรู้สึก เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง และไปสู่สมองซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกร่วมกับประสบการณ์ในอดีต ทักษะ และความรู้สึก บุคคลแต่ละคนจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการรับรู้ได้แก่ ความคุ้นเคยกับตัวกระตุ้น ซึ่งก็คือ ประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพ พื้นเพวัฒนธรรม และลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นบุคคลจะเลือก รับรู้สิ่งที่เขาอยากจะรับรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแต่ละบุคคล เช่น นักจิตวิทยาศึกษาวิชาการ บริหารในแง่ การศึกษาพฤติกรรมของแต่ละคน เป็นต้น ลักษณะของการรับรู้จะมีผลต่อการตัดสินใจ ประสบการณ์ที่แตกต่างกันทำให้แต่ละคนมีการตระหนักในปัญหา การระบุและวิเคราะห์ปัญหา การแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งการตีความ การประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ แตกต่างกันไป

การรับรู้นั้นอาจมีการบิดเบือนได้ ซึ่งจะมีผลให้การตัดสินใจขาดประสิทธิภาพได้ การบิดเบือนการรับรู้มี 4 ชนิด คือ

1.1 การบิดเบือนแบบ สเตอริโอไทป์ (Stereotype) เป็นการบิดเบือนที่มาจาก ประสบการณ์บางอย่างแล้วเหมารวมว่าเป็นอย่างนั้นไปหมด เช่น เห็นว่าผู้ชายเป็นนักบริหารที่ดีกว่า ผู้หญิง เห็นว่าคนมีอายุมากขาดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็นจริงในบางคน แต่ไม่เป็นจริงเสมอ ไปทั้งหมด

1.2 การบิดเบือนแบบ ฮาลอ บัฟเฟก (Halo Buffect) เป็นการประเมินลักษณะบุคคลจาก ประสบการณ์ที่เคยประทับใจ เช่น เห็นคนมาทำงานสม่ำเสมอว่าเป็นฉลาดรับผิดชอบ มองคนที่ไม่ค่อยมาทำงานว่าไม่ดี เกิดเป็นอคติและเป็นการปิดบังข้อเท็จจริง ทำให้อาจมีการตัดสินใจที่ผิดพลาด

1.3 การบิดเบือนแบบ โปรเจคชัน (Projection) เป็นการโยนความรู้สึกนึกคิด หรือ การกระทำของตนไปให้คนอื่นโดยเหมาเอาว่าคนอื่นคงมีความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมเช่นเดียวกับตน ซึ่งทำให้เกิดอคติในการมองปัญหาและการตัดสินใจ เช่น เห็นลูกน้องทำงานซ้ำซาก

ขาดความก้าวหน้า ก็คิดว่าลูกน้องคงเบื่อ แต่จริง ๆ ลูกน้องอาจจะชอบระบบงานเดิม และไม่ ต้องการความก้าวหน้าอีกก็ได้ การบิดเบือนแบบนี้รวมไปถึงการขัดทอดสาเหตุแห่งความผิดพลาด ไปให้คนอื่น ด้วย

1.4 การบิดเบือนแบบ เปอเคปทู ดีเฟนซี (Perceptual Defense) เป็นการบิดเบือนที่ บุคคลพยายามรักษารูปแบบแนวคิดของตนไว้ แม้ว่าข้อเท็จจริงจะแสดงความจริงที่แตกต่างออกไป ก็ ไม่ยอมเปลี่ยนแนวคิด ส่งผลให้การรับรู้ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เช่น เชื่อว่าคนงานไร้ฝีมือจะไม่ ฉลาด เพราะถ้าฉลาดจะไม่ใช้คนไร้ฝีมือ แต่เมื่อผลการวิจัยปรากฏว่าคนงานเหล่านี้มีความฉลาด โดยมี คุณสมบัติเฉพาะตนไม่เกี่ยวกับอาชีพ ผู้ที่มีการรับรู้แบบบิดเบือนตามแนวนี้อีกก็พยายามรักษา ความ เชื่อเดิมของตนไว้

2. ค่านิยมกับการตัดสินใจ ค่านิยมของผู้ตัดสินใจแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อ พฤติกรรม การตัดสินใจ ค่านิยมจะหมายถึงสิ่งที่คนแต่ละคนคิดว่าควรจะเป็น ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดี หรือไม่ดีก็ตาม และ มักจะเป็นสิ่งที่บุคคลในกลุ่มมีความเห็นเหมือน ๆ กัน ค่านิยมเกิดจากความ กระบวนการเรียนรู้ทาง สังคม ทำให้ประสบการณ์ของแต่ละคนผิดแผกแตกต่างกันไป ค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจ ดังนี้

2.1 ค่านิยมมีคุณสมบัติในการช่วยเลือก และการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือก ต่าง ๆ โดยค่านิยมจะเกิดขึ้นเพียงสนองความต้องการของคนที่จะเลือกจากทางเลือกต่าง ๆ

2.2 ค่านิยมมีความหลายหลายแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทำให้การตัดสินใจเลือก ทางเลือกต่าง ๆ ของแต่ละคนแตกต่างกันออกไปด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าค่านิยมของแต่ละคนจะ แตกต่างกันในสังคมหนึ่ง ๆ มักมีค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน

2.3 ค่านิยมเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานได้ โดยผ่านกระบวนการ สะสม ทางสังคม เป็นจริยธรรมที่จะมีอิทธิพลในการตัดสินใจ

2.4 ค่านิยมเปลี่ยนแปลงได้ ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีค่านิยมที่มั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ และ สะท้อนเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคนก็ตาม แต่ค่านิยมก็ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตาม ประสบการณ์

2.5 ค่านิยมจะกำหนดเงื่อนไข บทบาท หน้าที่ ความคาดหวังต่อตำแหน่ง สถานภาพ ของแต่ละคน

2.6 ค่านิยมวัดมาตรฐานตัวเอง บุคคลมักจะใช้ค่านิยมของตนเป็นมาตรฐานวัด สิ่งต่าง ๆ ดังนั้น ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ ทั้งในการตระหนักถึงปัญหา การวิเคราะห์ ปัญหา การแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจทางเลือก ซึ่งมักเป็นไปในแนวทางที่ สอดคล้องกับ ค่านิยมของตน นอกจากนี้ ในการนำทางเลือกไปปฏิบัติก็ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ของค่านิยมที่ ผู้บริหารได้กำหนดไว้แล้วด้วย

3. บุคลิกภาพกับการตัดสินใจ บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะของรูปแบบแต่ละคนที่ เป็น การผสมผสานของร่างกาย อารมณ์ สังคม ลักษณะนิสัย การจูงใจที่แสดงออกคือ คนอื่นและ สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว บุคลิกภาพจะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ แรงจูงใจซึ่งเป็น ส่วนชัก จูงจิตใจให้อยากทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การรู้ถึงสิ่งที่อยู่รอบตัว และแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมของ แต่ละบุคคล บุคลิกภาพจะมีลักษณะคงทน การเปลี่ยนแปลงจะค่อยเป็นค่อยไป โดยเป็นผลจาก ความรู้และสภาพแวดล้อม บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เช่น บางคนมีบุคลิกภาพกล้าได้ กล้าเสีย บางคนชอบบรีอในการตัดสินใจ บางคนชอบแก้ปัญหา บางคนรอให้ปัญหาเข้ามาเอง บางคน

อาจมีบุคลิกภาพที่ชอบคิดสร้างสรรค์ ชอบทดลอง เป็นต้น บุคลิกภาพเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น เช่น ผู้มีบุคลิกภาพกล้าเสี่ยงมักชอบการตัดสินใจในสถานการณ์ไม่แน่นอนและตัดสินใจได้เร็ว ขณะที่ผู้มีบุคลิกภาพไม่กล้าเสี่ยงมักชอบการตัดสินใจในสถานการณ์แน่นอน มักชอบรื้อเพื่อให้ได้ข้อมูลทางเลือกมากที่สุดจึงตัดสินใจ

4. ผลประโยชน์ ซึ่งอาจกระทบต่อการพิจารณาความดีความชอบ การเพิ่มรายได้บุคคล ในหน่วยงาน การมีส่วนได้เสียในเรื่องที่ตัดสินใจ

5. บทบาทไม่ชัดเจน ในการจัดองค์การหากไม่มีโครงสร้างที่ดีจะทำให้บทบาทไม่ชัดเจน ในการมอบหมายงานนั้นควรมอบทั้งอำนาจและหน้าที่ จึงจะช่วยให้การตัดสินใจประสบผลสำเร็จ

6. เป้าหมายในการทำงาน หลายคนอาจจะทำงานด้วยความสุข ทำงานด้วยหวังผลตอบแทน ทำงานเพื่อให้สามารถสนองความต้องการของตน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ของแต่ละคนด้วย

7. อำนาจบารมีเดิม เนื่องจากปัจจุบันระบบงานมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การสับเปลี่ยนหรือโยกย้าย ผู้มารับงานใหม่อาจนำบุคคลที่ตนเชื่อถือมาด้วย บางครั้งอาจขัดกับ พนักงานคนเดิมที่เคยอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว

8. การเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงาน ทำให้การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงไปซึ่งต้องมี การเปลี่ยนแปลง วิธีการ เปลี่ยนบุคลากร เปลี่ยนอำนาจในการตัดสินใจ วิธีการในการตัดสินใจ 1. วิธีการต่าง ๆ ทัวไปในการตัดสินใจ 1.1 ตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ ถือว่าเป็นเรื่องปกติและทำกันเป็นประจำ 1.2 การตัดสินใจโดยการสังเกต ถือเป็นการศึกษาและหาแนวทางของแต่ละบุคคลที่จะสนใจในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาประมวลประกอบการตัดสินใจ 1.3 ตัดสินใจโดยการลองผิดลองถูก การลองผิดลองถูกทำให้เราจดจำได้รวดเร็ว แต่บางครั้งต้องใช้งบประมาณสูง 1.4 ตัดสินใจโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องที่ดี เพราะมีการตั้งสมมติฐาน มีการวิจัยค้นคว้าอย่างเป็นระบบ บางครั้งอาจจำเป็นต้องทดลองในห้องปฏิบัติการ 2. วิธีการใหม่ ๆ ในการตัดสินใจ 2.1 เทคนิคเจอร์วีธีนี้อาจใช้เวลาและบุคคลมาก โดยเริ่มจากการจัดกลุ่มให้มี ผู้เชี่ยวชาญ านาญการเฉพาะเรื่องที่จะตัดสินใจ ประมาณ 5 - 10 คน แต่ละคนต้องได้รับปัญหา ทำให้เกิดการตัดสินใจในขั้นแรก ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะต้องเลือกทางเลือกที่คิดว่าเหมาะสมแล้ว ส่งให้ศูนย์กลางได้รับทราบให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเลือกอย่างไร ขั้นต่อไปคือ การเปลี่ยนแปลง ทางเลือกที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนส่งมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบว่าคนอื่นคิดอย่างไร จากนั้นให้ ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นเสนอทางเลือกใหม่จนถึงจุดที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ทางเลือกที่เหมาะสมควรเป็นเช่นไร 2.2 ฮีริสติกเทคนิคเจอร์ (Heuristic Technique) มีขั้นตอนคือ การแยกแยะประเภท ของปัญหา การแยกแยะปัญหาใหญ่ ๆ ออกเป็นปัญหาย่อย และนำเทคนิคการแก้ปัญหามาใช้

ซึ่งบางปัญหาจะตัดสินใจเพียงครั้งเดียว โดยการใช้อคอมพิวเตอร์เข้าช่วย เราสามารถ Program ลักษณะปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อพิจารณาส่วนประกอบของปัญหา ถ้าหากจะพิจารณาโดยไม่ใช้ คอมพิวเตอร์ อาจเป็นการซับซ้อน แต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้รวดเร็ว ดังนั้นการนำวิธีนี้มาประยุกต์ในการแก้ปัญหา จำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์ช่วยแก้ปัญหาย่อย ๆ ในปัญหาใหญ่ เพื่อที่จะสรรหาวิธีการที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละปัญหา ลักษณะของผู้ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ 1. ค้นหา รวบรวมข้อมูลและสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ 2.วิเคราะห์และ

ประเมินข้อมูล เพื่อความเป็นไปได้ในการตัดสินใจ 3.อย่ามองอะไรด้านเดียว ผู้เฒ่าต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง มองลึก นึกถึงอนาคตเป็นที่ตั้ง 4. ต้องมีความกล้าและใจกล้าได้กล้าเสีย ตามโอกาสหรือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น 5.เลือกจังหวะการตัดสินใจที่เหมาะสม 6.การตัดสินใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเทศะ มีการยืดหยุ่นได้ 7.ต้องมีการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพสูงสุด 8. ต้องมีการติดตามและประเมินผลการตัดสินใจ เพื่อจะสามารถใช้เป็นแนวทางในโอกาสต่อไป อุปสรรคในการตัดสินใจ 1. แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด เนื่องจากมองปัญหาเพียงผิวเผิน ไม่ได้พิจารณาปัญหาอย่างถี่ถ้วน 2.เอาประสบการณ์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ อาจผิดพลาดเพราะสถานการณ์แวดล้อม ต่างกัน 3. ไม่พยายามคิดหาทางเลือกมาก ๆ และเลือกทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด กลับหาวิธีที่ง่ายและสะดวก 4. มุ่งแต่ผลดีและผลเสียขั้นสุดท้าย มิได้พิจารณาส่วนย่อยของแต่ละปัญหา 5.ลืมนึกถึงวัตถุประสงค์ขององค์การที่มีอยู่หลายประการ มักตัดสินใจโดยคิดถึงแต่ วัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง มิได้พิจารณาว่าจะมีผลกระทบต่อ วัตถุประสงค์อื่นขององค์การ อย่างไรบ้าง 6.เมื่อมีปัญหาที่หาทางแก้ไขไม่ได้ นานเข้าก็เลยเลิกความคิดที่จะแก้ไข้ปัญหา

นอกจากนี้แล้วลักษณะของการตัดสินใจของบุคคลในสังคมนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหรือตัวแปรที่อยู่เบื้องหลังดังกล่าว อาจจะมีขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นมูลจูงใจ (Motivation Factors) และปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ทั้งทางสังคมและส่วนตัว และการตัดสินใจนั้น ๆ อาจจะเป็นแบบที่ใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล (Emotional Decision Making) หรือแบบที่ใช้หลักเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ (Rational Decision Making) หรืออาจจะเป็นไปทั้งสองแบบรวมกัน จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและพฤติกรรมในการตัดสินใจ สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึงการพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหา ทางเลือกที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือก โดยองค์ประกอบในการตัดสินใจจะ ประกอบไปด้วยตัวผู้ตัดสินใจ ทางเลือก และผลของทางเลือก

2.6 แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบท ทั้งนี้ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (Top - down) มาเป็นจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom - up) แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ โอคเลย์ (Oakley, 1984 : 17) ได้กล่าวว่า แนวทางจากระดับล่างขึ้นบนนี้ เกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดหาย (Missing ingredient) ในกระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้อธิบายและให้ความหมาย ปัจจัยขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้มากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากล่าวไว้เท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับแนวทางการศึกษา ดังนี้

1) ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : P. 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร

1.1 การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ

1.1 การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1.1 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ (United Nation. 1981 : P. 5)

2. รีเดอร์ (Reeder. 1974 : 39) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

3. สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (ออนไลน์. 2547) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

3.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

3.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จากแนวคิดและทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจาก เป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล

2. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม

3. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี

4. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความสนใจ

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการเราให้คนใน

ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

2.) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

2.1 คูฟแมน (Koufman. 1949 : P. 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 นอกจากนี้ ประยูร ศรีประสารณ์ (2542 : หน้า 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

2.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ

2.2.2 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

2.2.3 ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลจากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้

3. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร

3.) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

3.1 ฟอ์นารอฟ (Fornaroff. 1980 : P. 104) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

3.1.1 การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

3.1.2 การดำเนินงาน

3.1.3 การใช้บริการจากโครงการ

3.1.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

3.2 อภิญา กังสนารักษ์ (2544 : หน้า 14 – 15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

3.2.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

3.2.2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ

3.2.3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง หรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

3.3 อคิน รพีพัฒน์ (2547 : หน้า 49) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

3.3.1 การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข

3.3.2 การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา

3.3.3 การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

3.3.4 การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

3.4 วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (ออนไลน์. 2547) ได้สรุปและนำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การคิด

2. การตัดสินใจ

3. การวางแผน

4. การลงมือปฏิบัติ

ลักษณะที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา

2. การวางแผน

3. การดำเนินงาน

4. การประเมินผล

5. การบำรุงรักษา และพัฒนาให้คงไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมดสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมี 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข

2. ตัดสินใจกำหนดความต้องการ

3. ลำดับความสำคัญ

4. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร

5. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร

6. ดำเนินงานตามโครงการ และ/หรือ สนับสนุนการดำเนินงาน

7. ประเมินผล

4.) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

จากขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น บนพื้นฐานของการเข้ามามีส่วนร่วม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (ออนไลน์.

2547) ได้นำเสนอความคิดเห็นผ่านบทความ “แลหน้าเศรษฐกิจสังคมไทย” สรุปการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนที่รัฐเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เป็นการมองมาจากเบื้องบนหรือมาจากรัฐ ประชาชนเป็นเพียงผู้คอยรับนโยบายและปฏิบัติตาม

4.2 การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความต้องการของประชาชนด้วยความสมัครใจโดยที่รัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรือคอยอำนวยความสะดวกเท่านั้น

ทั้งนี้ จากการที่กฎหมายได้กำหนดบทบาทของท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาในสาระมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ทั้งนี้ชีวิต นันทสุวรรณ และจางงศ์ แรกพินิจ (2541 : 21-29) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ เกิดจากความสามารถและความต้องการของคนในชุมชน ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยไม่ยึดจำกัดของระยะเวลา สถานที่ เพศ และอายุ เป็นการเปิดโอกาสให้คนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัยที่แท้จริง ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทหลักในการจัดการศึกษา ทั้งนี้รูปแบบการมีส่วนร่วมตามแนวทางนี้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 อย่างที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ คน ความรู้ และทรัพยากรโดยมีกระบวนการดำเนินการคือ

1. การวิเคราะห์ – สังเคราะห์ ปัญหาชุมชน
2. หาทางออกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต
3. ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหามีอยู่
4. ประเมินผลกิจกรรม

โดยการกำหนดเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันแล้วขยายออกไปสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมที่ซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งหมด

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมกับการเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์ และสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชน สนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินผล

3. รูปแบบการเชื่อมประสานการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มีองค์กรชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอื่น

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการเรียนในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนแล้ว นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นไปในลักษณะของการร่วมกันจัดการศึกษาให้แก่คนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนนั้น ๆ ด้วยบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในระดับสูง

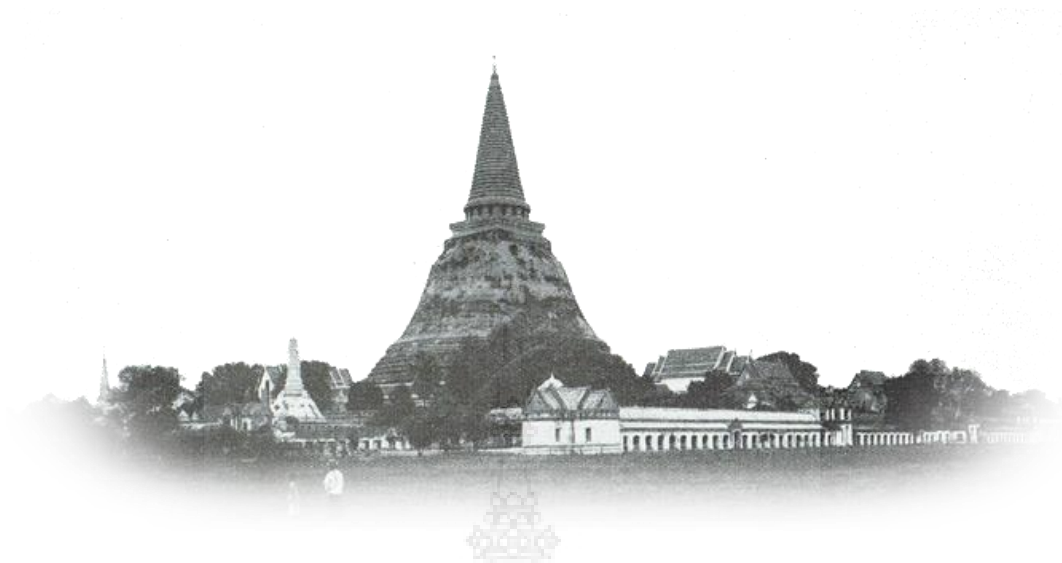
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ ของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนนอกระบบโรงเรียนในชุมชน จึงกำหนดใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง โดยมุ่งหมายให้กลุ่มประชากรในชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชนได้ต่อไปอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผล ต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ทั้งนี้ ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึง วิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชน มีความแตกต่างกันใน ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์ - สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การดำเนินกิจกรรม และ 5) การประเมินผลกิจกรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น

2.7 บริบทของพื้นที่จังหวัดนครปฐม

นครปฐม เป็นอู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ และเป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้นนครปฐมเป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดีย ซึ่งรวมทั้งพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “เมืองนครไชยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังผนวชได้ชุดงค์ไปพบพระปฐมเจดีย์ และทรงเห็นว่าเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ไม่มีที่ใดเทียบเท่า ครั้นเมื่อได้ครองราชย์ จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบองค์เดิมไว้ โดยให้ชื่อว่า “พระปฐมเจดีย์” ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่างๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชาเพื่อเป็นการเสด็จมานมัสการสะดวกขึ้น

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ผ่านเมืองนครปฐม ซึ่งขณะนั้นยังเป็นป่ารก พระองค์จึงโปรดฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เหมือนเช่นครั้งสมัยโบราณ

ภาพที่ 3 แสดงที่ตั้งบริเวณองค์พระปทุมเจดีย์

ครั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐานและฝึกซ้อมรบแบบเสือป่า โดยโปรดฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย รวมทั้งสร้างสะพานเจริญศรัทธาข้ามคลองเจดีย์บูชาเชื่อมระหว่างสถานีรถไฟกับองค์พระปทุมเจดีย์ ตลอดจนสร้างพระร่วงโรจนฤทธิ์ทางด้านทิศเหนือขององค์พระปทุมเจดีย์และบูรณะองค์พระปทุมเจดีย์ให้สมบูรณ์สวยงามดัง ที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน และได้โปรดให้เปลี่ยนชื่อจากเมือง “นครไชยศรี” เป็น “นครปฐม”

2.7.1 บริบทของพื้นที่อำเภอบางเลน

อำเภอบางเลน เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 7 อำเภอ ของจังหวัดนครปฐม ตั้งขึ้นเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ.2439 ที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ที่บ้านบางไผ่นารท ตำบลบางไทรป่า ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน ใช้ชื่อว่า อำเภอบางปลา

ภายหลังอำเภอบางปลาแบ่งการปกครองเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลบางปลา และตำบลบางเลน ในปี พ.ศ.2479 ได้เปลี่ยนแปลงชื่ออำเภอบางปลาเป็นอำเภอบางเลน

พ.ศ.2521 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจากริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน มาตั้งอยู่ริมถนนพลตำรวจ ในท้องที่หมู่ที่ 8 ตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จนกระทั่งปัจจุบัน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางเลน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งที่มีสำนักงานอยู่ในที่ว่าการอำเภอบางเลนนี้ด้วยและ ได้ทำงานการพัฒนาชุมชนในพื้นที่อำเภอบางเลนจนมีผลงานเด่นชัดที่รวบรวมอยู่ในประวัติความเป็นมาของงานพัฒนาชุมชนจนถึงปัจจุบัน

อำเภอบางเลนเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 7 อำเภอ ของจังหวัดนครปฐมอยู่ห่างจาก จังหวัดนครปฐม ประมาณ 48 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 67 กิโลเมตร อำเภอบางเลนมีเนื้อที่ประมาณ 588.836 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 368,022.5 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีและอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอนครชัยศรี และอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่อำเภอบางเลน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มลักษณะดินเป็นดินเหนียวมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม

แม่น้ำ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านพื้นที่ 9 ตำบล คือ ตำบลบางหลวง ตำบลบางเลน ตำบลหินมูล ตำบลบางไทรป่า ตำบลลำพญา ตำบลบางระกำ ตำบลคลองนกกระทา ตำบลบางปลา ตำบลไทรงาม

2.7.2 บริบทพื้นที่ของตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตำบลลำพญาแบ่งเขตการปกครอง เป็น 11 หมู่บ้าน

ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ 1 บ้านสวนทางทวย, หมู่ 2 บ้านสวนทางทวย, หมู่ 3 บ้านตลาดลำพญา, หมู่ 4 บ้านตลาดลำพญา, หมู่ 5 บ้านลำพญา, หมู่ 6 บ้านลำพญา, หมู่ 7 บ้านคลองลำพญา, หมู่ 8 บ้านคลองลำพญา, หมู่ 9 บ้านแหลมไร่, หมู่ 10 บ้านเวฬุวนาราม, หมู่ 11 บ้านแหลมชะอูย

สถานที่สำคัญตำบลลำพญา

- 1.โรงเรียนสถาพรวิทยา
- 2.โรงเรียนวัดพระมอพิสัย
- 3.โรงเรียนบ้านนราภิรมย์

ภาพที่ 4 แสดงที่ตั้งตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ลำพญาคือ นามเดิมของหมู่บ้านในครั้งที่การปกครองยังเป็นอำเภอบางปลา มณฑลนครชัยศรี มีประวัติว่าสมัยรัชกาลที่ 5 พระยากรมท่า ทำการขุดคลองบริเวณท้ายตลาดในปัจจุบันเพื่อทำการจับจองที่นา ชุมชนแห่งนี้มีชาวบ้านสองกลุ่ม คือปลายสมัยรัชกาลที่ 3 ชาวมอญอพยพมาจากสามโคก ตั้งบ้านเรือนอยู่ทางแม่น้ำฝั่งตะวันตก ทำการเกษตร ส่วนชุมชนชาวจีน ตั้งบ้านเรือนอยู่ทางฝั่งตะวันออก ทำการค้าขาย กลายเป็นตลาดริมน้ำ สภาพทั่วไป เป็นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนา มีถนนเชื่อมต่อออกไปทาง พุทธมณฑล และออกไปบางเลน หรือออกไปทางจังหวัดสุพรรณบุรีได้สะดวก มีอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ต.คลองนกกระทุง อ.บางเลน จ.นครปฐม
ทิศใต้	ติดกับ ต.บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดกับ ต.นราภิรมย์ อ.บางเลน จ.นครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดกับ ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม

มีประชากร 3,874 คน 593 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำการเพาะปลูก ทำการค้าขาย รับจ้าง และ ทำหัตถกรรม และสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดลำพญา วัดเวฬุาราม ตลาดน้ำวัดลำพญา

ตลาดน้ำวัดลำพญา ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำท่าจีนหน้าวัดลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม นับเป็นตลาดน้ำที่ยังคงสภาพแบบธรรมชาติที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ตลาดน้ำลำพญาแห่งนี้ริเริ่มโดย สภาวัฒนธรรมตำบลลำพญา ร่วมกับทางวัดลำพญา เป็นแหล่งรวมพืชผักผลไม้ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น เครื่องจักสาน ผ้าทอ ผ้าอ้อม และอาหารราคาถูก มีประเภทร้านอาหาร คาว หวาน และผักผลไม้สดมากมาย ลักษณะเป็นเรือแพที่อยู่ริมน้ำมีความยาวประมาณ 30 เมตร ระหว่างเรือแพจะมีเรือมาด เรือสำปั้น เรืออีแปะ ของชาวบ้านนำอาหารคาวหวาน และพืชผักผลไม้มาขายมากมาย ในส่วนของอาหารคาว จะมีก๋วยเตี๋ยวเป็ด, เกาเหลาเลือดหมู, ก๋วยเตี๋ยวเรือ, อาหารตามสั่ง, ส้มตำ, ข้าวมันไก่, ข้าวคลุกกะปิ, หมูสะเต๊ะ, ทอดมัน, หอยจ๊อ, หอยจ๊อ 4 สี ปลาช่อนเผาตัวใหญ่ๆ, แหนมปลากรายทอด, เต้าหู้ทอด, สาकुไส้หมู, ข้าวเกรียบปากหม้อ ของหวาน อาทิ ขนมตาล, ถั่วบด, ลูกชุบ, ผลไม้ดอง, ทองม้วนสดมะพร้าวอ่อน ขนมเปียกปูน และขนมไทยอีกมากมาย แต่ถ้าใครเคยไปตลาดน้ำดอนหวาย จะเห็นได้เลยว่า ตลาดน้ำลำพญาเล็กกว่ามาก แต่ถึงจะเล็กของกินก็แจ่ม สวนบริเวณหน้าวัดมีปลานานาชนิดเช่น ปลาสร้อย ปลากระแห ปลาแรด ปลาเทโพ นอกจากนี้ ก็ยังมีบริการล่องเรือตามแม่น้ำท่าจีน โดยมีเรือบริการหลายประเภท อาทิ เรือแจวโบราณ ล่องลำน้ำท่าจีน ออกจากหน้าวัดลำพญาไปนมัสการศาลเจ้าแม่ทับทิมซึ่งเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์ประจำ ตำบลลำพญา อัตราค่าโดยสาร คนละ 20 บาท ใช้เวลาประมาณ 30 นาที เรือลาก ล่องแม่น้ำท่าจีนไป-กลับ ออกจากหน้าวัดลำพญาไปวัดสุขวัฒนาราม ที่บริเวณหน้าวัดลำพญามีวังปลาชุกชุมสามารถให้อาหารปลาได้ อัตราค่าโดยสาร ผู้ใหญ่ 50 บาท เด็ก 20 บาท เรือกระแซง ออกจากหน้าวัดลำพญาไปวัดบางพระ (วัดหลวงพ่อเป็น) ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่ง อัตราค่าโดยสาร ผู้ใหญ่ 50 บาท เด็ก 20 บาท ซึ่งตลาดน้ำลำพญาแห่งนี้จะเปิดบริการเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 08.00-17.00 น. การเดินทาง สามารถใช้เส้นทางได้หลายเส้นทาง ทางรถยนต์ - เส้นทางแรก สายปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ขับตรงไปจนถึงบริเวณสะพานลอยเข้าสู่ศาลายา เลี้ยวขวาขึ้นสะพาน และขับตรงไปผ่านมหาวิทยาลัยมหิดล แล้วเลี้ยวซ้ายผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอพุทธมณฑล ถึง

สถานีตำรวจพุทธมณฑลแล้วให้เลี้ยวขวาขับตรงไปอีกประมาณ 24 กิโลเมตร ก็จะพบวัดลำพญา อยู่ทางซ้ายมือ ใช้เวลาประมาณ 45 นาที - เส้นทางที่สอง ใช้เส้นทางสายบางบัวทอง ขับตรงไป ประมาณ 10 กิโลเมตร ให้สังเกตป้ายเข้าสู่อำเภอบางเลนด้านซ้ายมือ แล้วเลี้ยวซ้ายตรงไปอีก ประมาณ 20 กิโลเมตร จะพบทางแยกซ้ายมืออีกครั้ง (ก่อนข้ามสะพานแม่น้ำท่าจีน) ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 9 กิโลเมตร ก็จะพบวัดลำพญาอยู่ทางขวามือ ทางรถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีบริการรถโดยสารประจำทาง สายกรุงเทพฯ-นครปฐม โดยให้มาลงที่ตลาด แล้วจากนั้นให้นั่งรถสองแถว สายนครปฐม-ลำพญา ให้ลงที่หน้าวัดลำพญา หรือจะขึ้นที่ตลาดตัวเมืองนครปฐม สายลำพญา-ทุ่งน้อย มาลงที่หน้าวัดลำพญาโดยตรง นอกจากนี้ยังมีรถตู้บริการจากสายใต้ใหม่ บริเวณร้านอาหารกึ่งหลวง รถออกทุกครึ่งชั่วโมง เริ่มเวลา 05.00-18.00 น. ค่าโดยสาร 40 บาทตลอดสาย

ภาพที่ 5 ป้ายประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำวัดลำพญา

ตลาดน้ำวัดลำพญาเริ่มเปิดให้บริการครั้งแรก ในวันอาทิตย์ที่ 5 กันยายน พ.ศ.2542 ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยในช่วงแรกๆที่เปิดบริการเฉพาะวันอาทิตย์ และเมื่อเป็นที่รู้จักมากขึ้น ต่อมาจึงเปิดบริการทุกวันเสาร์และอาทิตย์รวมทั้งวันหยุดนักขัตฤกษ์ เปิดบริการตั้งแต่เวลา 07.00-16.00น โดยใช้บริเวณวัดลำพญาและชายฝั่งแม่น้ำท่าจีนเป็นที่จัดตลาดน้ำมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันตลาดน้ำวัดลำพญาได้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสังคม นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนและชื่นชมธรรมชาติบริเวณตลาดน้ำแล้ว ทางตลาดน้ำยังได้จัดบริการท่องเที่ยวชมลำน้ำไว้หลายอย่าง เช่น บริการล่องเรือแจวโบราณ บริการล่องแพชมธรรมชาติด้านทิศใต้ และทิศเหนือ เพื่อชมธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำและวิถีชาวบ้าน รวมทั้งเป็นการทัศนศึกษาสถานที่สำคัญบริเวณตำบลใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีร้านค้าในตลาดน้ำวัดลำพญาที่มีสินค้าหลากหลายชนิด โดยในระยะเริ่มต้นมีร้านค้าประมาณ 40 ร้าน ต่อมาได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันมีร้านค้าทั้งหมดมากกว่า 300 ร้านค้า ซึ่งแบ่งเป็นร้านค้าบริเวณซุ้มจาก ร้านค้าในเรือเช่า ร้านค้าในเรือส่วนตัว ร้านค้าในแพขนาดใหญ่ โดยมีประชาชนที่เข้ามามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันจากหลากหลายแห่งคือ ชาวตำบลลำพญาทั้ง 11 หมู่บ้าน และตำบลใกล้เคียง เช่น ตำบลคลองนกกระทุง ตำบลบางระกำ ตำบลนราภิรมย์ ตำบลบางภาษี นอกนั้นมาจากอีกหลายแห่ง เช่น จาก

อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน และผู้ค้าจากกรุงเทพฯบางส่วน ร้อยละ80ของชาวตำบลลำพญา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้สินค้าส่วนมากที่วางจำหน่ายในตลาดน้ำฯเป็นสินค้าทางการเกษตร ผักพื้นบ้าน ผลไม้ต่างๆที่เป็นผลผลิตมาจากสวนที่ชาวบ้านปลูกเอง และซื้อมาจากที่อื่นบ้างในส่วนที่ไม่ มี นอกจากนี้ยังมีร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ขนมพื้นบ้านที่ชาวบ้านนำกลับมาพื้นฟูอีกครั้ง รวมทั้งมี ร้านค้าเครื่องจักสาน การรวมกลุ่มของแม่บ้านตำบลลำพญาผลิตข้าวซ้อมมือ การนวดแผนโบราณ ฯลฯ ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาประมาณวันละ 3,000 คน เฉลี่ย 24,000-28,000 คนต่อ เดือน โดยขึ้นอยู่กับวันหยุดนักขัตฤกษ์ของแต่ละเดือนด้วย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมในชุมชน

กัลยา สมมาตย์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจ เลือก แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในเขตจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของ นักท่องเที่ยวและ แหล่งท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว รวมทั้งเปรียบเทียบ ปัญหาและโอกาสทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด กับ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชายหาด 3 แห่ง ในจังหวัดเพชรบุรี คือ ชายหาดชะอำ ชายหาดปึกเตียน และหาด เจ้าสำราญ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูล ทั่วไปของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้ ค่าร้อยละและเปรียบเทียบความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจโดยค่า ไค - สแควร์ ในการทดสอบ จากการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 15 - 29 ปี สภพโสภ การศึกษาอยู่ ในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนมาก รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 35,000 บาท อาชีพนักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มา เพื่อการพักผ่อน/ พักผ่อนใช้เวลาพำนักเฉลี่ย 1 - 2 คืน ในการมาแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายด้านที่พัก/ ค่า เดินทาง

ประมาณการ 500 - 1,499 บาท การเดินทางส่วนใหญ่มาด้วยตนเองหรือกลุ่มคนเฉพาะครอบครัว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวด้านชายทะเลมากที่สุด เพราะมี ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ความสะอาด มีเส้นทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ที่พักแรม ไม่แพง และ เจ้าหน้าที่ผู้ให้ประชาสัมพันธ์การแต่งกายและมารยาทเรียบร้อยดีและเต็มใจให้บริการ เสริมพันธ์ สาธิมาน (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ ท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการใน เขตอุทยานน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของอุทยานแห่งชาติ น้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี และศึกษา แนวคิดของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ได้ มาตรฐานสากล และพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ ให้บริการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การศึกษาครั้งนี้ใช้ แบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ เพื่อให้ได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมี ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

พิมพ์ระวี (2553) ได้ให้ความหมายของ การท่องเที่ยวชุมชน (community tourism) ไว้ว่า “การท่องเที่ยวชุมชนคือการท่องเที่ยวที่อาศัยองค์ประกอบของชุมชนที่มีอยู่แล้วหรือศักยภาพเป็นพื้นฐาน โดยมีผู้ประกอบการหรือภาครัฐจัดการหรือส่งเสริมให้เข้ามาให้ท่องเที่ยวในชุมชน Boonratana (2010) ยังกล่าวว่า การท่องเที่ยวชุมชนเป็นการเรียกสถานการณ์การท่องเที่ยวในมิติเชิงพื้นที่ที่เกิดมีการท่องเที่ยว โดยเน้นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบริเวณชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยโดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้มาเยือน (guest) ส่วนประชาชนในชุมชนเป็นเสมือนเจ้าบ้าน (host) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มาเยือนกับเจ้าบ้านนั้น โดยทั่วไปเรามักมองในฐานะผู้ให้บริการหรือจำหน่ายสินค้าแต่ในมุมมองของมานุษยวิทยาแล้ว การท่องเที่ยวเป็นมากกว่าการค้าการขายเพราะยังเป็นการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน”

จริยาวัฒน์ (2553) “ได้ศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล บางน้ำผึ้งสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรได้ เพราะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐ ที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นโดยมีปัจจัยภายในคือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ การมีผู้นำอย่างเป็นทางการที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี”

สร้อยสุข (2554) “ได้ศึกษาแนวทางการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร พบว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองใหญ่ มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร เป็นแหล่งงานที่ดึงดูดให้ผู้คนจากท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศหลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพหลากหลาย ประเภท หลากหลายกิจกรรม ปัญหาที่ตามมาคือ ความแออัดของที่อยู่อาศัยประชากรหนาแน่น สาธารณูปโภคสาธารณูปการไม่เพียงพอ อาชญากรรมเพิ่มขึ้น การจราจรติดขัด มลพิษขยะเกลื่อนเมือง น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงดัง ฝุ่นละอองกระจายแทบทุกพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยในเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งช่วยกรองมลพิษ เสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงให้คนเมือง แต่ปัญหาคือ พื้นที่สีเขียวในเมืองมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน การเข้าถึงเป็นไปโดยยากในบางพื้นที่ บทบาทของพื้นที่สีเขียวบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อความต้องการของผู้มาใช้บริการ จึงต้องมีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมือง เพื่อช่วยให้ประชาชนคนเมืองมีทางเลือกในการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น”

2.8.2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำ

หทัยรัตน์ เดชศักดิ์ (2553) “การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำ 4 ภาค จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำ 4 ภาคจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดค่าต่ำสุดค่าที่ (Independent sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุ 21 – 30 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดด้านด้านผลิตภัณฑ์ ในระดับพอใจอย่างยิ่ง ความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายความพึงพอใจด้านลักษณะด้านทางกายภาพ ความพึงพอใจด้านบุคลากร ความพึงพอใจด้านราคาความพึงพอใจด้านส่งเสริมการตลาด ความพึงพอใจด้านกระบวนการให้บริการ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำ 4 ภาค พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวกับเพื่อน และได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทางอินเทอร์เน็ต และเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ โดยมีเพื่อนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสียค่าใช้จ่ายต่อครั้งประมาณ 401 – 600 บาท ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำมาครั้งแรกผลจากการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำ 4 ภาคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำ 4 ภาค ด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต และแนวโน้มในการบอกต่อบุคคลอื่นให้มาท่องเที่ยวตลาดน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05”

ณัฐพล ตันติวงศ์ตระกูล (2554) “การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในระหว่างเดือนกรกฎาคมพ.ศ. 2554 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2554 จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานประกอบด้วยค่า t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ในกรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และใช้วิธีการของ Fisher’s Least Significant Difference (LSD) จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี สถานภาพโสด เป็นนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบรูปแบบการท่องเที่ยววัฒนธรรม และชื่นชอบในกิจกรรมตก

บาตรข้าวเหนียวโดยเหตุผลหลักที่เลือกมาเที่ยวเชียงคานก็เพื่อต้องการที่จะศึกษาประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น ส่วนใหญ่แล้วจะมาเที่ยวเชียงคานร่วมกันประมาณ 3-5 คน ในช่วงฤดูหนาว โดยศึกษาข้อมูลจากนิตยสาร สิ่งพิมพ์ รวมถึงเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจโดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างจะมาเที่ยวเชียงคานประมาณ 1 ครั้งต่อปี และใช้เวลาอยู่ที่เชียงคานประมาณ 2 วัน เสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 1,000 – 3,000 บาทจากความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชื่นชอบในความเป็นเอกลักษณ์ของเชียงคาน ทั้งในด้านบรรยากาศ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งนักท่องเที่ยวอยากให้เชียงคานยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม ไม่อยากให้วิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลง”

วิสูตร บัวชุม (2551) ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทางด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7 Ps) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพหลักเป็นลูกจ้างบริษัท/ ร้านค้า นับถือศาสนาพุทธ รายได้ต่อเดือน 25,000 บาทขึ้นไป มีภูมิลำเนาในเขตภาคเหนือ พฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า การเดินทางมาเป็นครั้งแรก มีการค้างแรมที่พักรวมที่ใช้บริการเป็นประเภทรีสอร์ท ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน/ญาติ พาหนะที่ใช้เป็นรถยนต์ส่วนตัว ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต และมีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเพื่อ การพักผ่อน ด้านความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัด แม่ฮ่องสอนทางด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7 Ps) พบว่า มีระดับความพึงพอใจมาก ในด้านบุคคล (People) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ (Physical Evidence) และมี ระดับความพึงพอใจปานกลางในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และด้านราคา (Price)

สุมาลี อัครวิจิตรกุล (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาที่ได้ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ การทำงานระหว่าง 20 - 30 ปี ส่วนมากเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว 7 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ ด้านราคาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ราคากิจกรรมการพักผ่อน ด้านการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสะดวกในการสำรองที่พัก ด้านการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลวันไหลบางแสน ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ความมีมิตรไมตรีของชาวหาดบางแสน ด้านกระบวนการ ได้แก่ การต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวหาดบางแสนด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ การคมนาคม ปัจจัยโดยรวม ของส่วนประสมทางการตลาด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยที่มีกับการตัดสินใจเดินทางมา ท่องเที่ยวหาดบางแสน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน พบว่า ทุกปัจจัยไม่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยเท่ากัน

สรุปผลจากการศึกษาจากการศึกษา (แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) ทั้งหมดพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมาสัมผัสธรรมชาติ และพักผ่อน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ลักษณะทางกายภาพมีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้องค์ประกอบของ ตัวแปร ดังต่อไปนี้ ตัวแปรอิสระคือ คุณลักษณะด้านประชากรของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตัวแปรอิสระด้านสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการอยู่ชุมชน ตัวแปรตามคือ 1. พฤติกรรมการท่องเที่ยว 2. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Description Study) แบบเก็บข้อมูล ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Study) โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเอง (Self-Administration) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตตลาดน้ำลำพญา 3) เพื่อเผยแพร่และกระตุ้นเศรษฐกิจในเขตตลาดน้ำลำพญาเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปสู่อาเซียน 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561” ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ก. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดน้ำลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แบบเจาะจงจำนวน 100 คน

ข. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 ท่าน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 100 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3.1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 รวมถึงหลักการแนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.1.2 กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.3.1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.1.4 สร้างเครื่องมือการวิจัย

3.3.1.5 นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขโดยมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 1 ท่าน

3.3.1.6 นำเครื่องมือการวิจัย ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ชุด แล้วนำผลมาวิเคราะห์ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)

3.3.1.7 นำผลของเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้ (Try out) และวิเคราะห์เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.1.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1.9 รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์

3.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวม และ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.3.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยเป็นปัจจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ Check List จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ คือ 1) เพศ 1) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้และ 6) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านการร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ การให้น้ำหนักของคะแนน ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00 =	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20 =	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40 =	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60 =	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80 =	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบ แบบเสรี

3.3.2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านการร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

- ขอคำแนะนำจาก เพื่อตรวจสอบ เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

- หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและขอความเห็นชอบ โดยได้ปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

- หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 200 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของคอนบาค (Cronbach)

- นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มประชากรตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย

3.3.3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ ดังนี้

- ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

- นำแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและขอความเห็นชอบ

- นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัยแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้นำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติทางสังคมศาสตร์ โดยมีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1.1 สถิติพรรณนา (Description Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 ประกอบไปด้วย 4 ด้านคือ 1) ด้านการร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านการร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.1.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 สถิติที่ใช้ คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปร 2 ตัวเลือก และการทดสอบค่า (F-Test) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 3 ตัวเลือกขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{X}) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

	ช่วงค่าเฉลี่ย		การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.21 – 5.00	=	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.41 – 4.20	=	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.61 – 3.40	=	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.81 – 2.60	=	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.80	=	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.1.3 ในส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะผู้วิจัยทำการรวบรวมจากแบบสอบถามและจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงนำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

3.5 วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบด้วยความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของ การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นข้อมูลมาตราส่วนประเมินค่า นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

3.5.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด ในเรื่องความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 วิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ และนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

3.5.4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม วิเคราะห์ประมวลสรุปเนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำเสนอเป็นการเขียนสรุปแบบความเรียง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยทำการแจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจประชาชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ

แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในเขตตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของประชาชนตลาดน้ำลำพญา

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพราะการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบ ข้อมูลในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 120 ชุด ได้รับการตอบกลับมา 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 และได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้ในการประมวลผลทั้งสิ้น 100 ชุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยเสนอ 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ตอนที่ 3 การร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตอนที่ 4 ปัจจัยทางด้านความคิดเห็นทั่วไป ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม (ถ้ามี)

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชาชนผู้อาศัยในเขตตลาดน้ำลำพญาอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

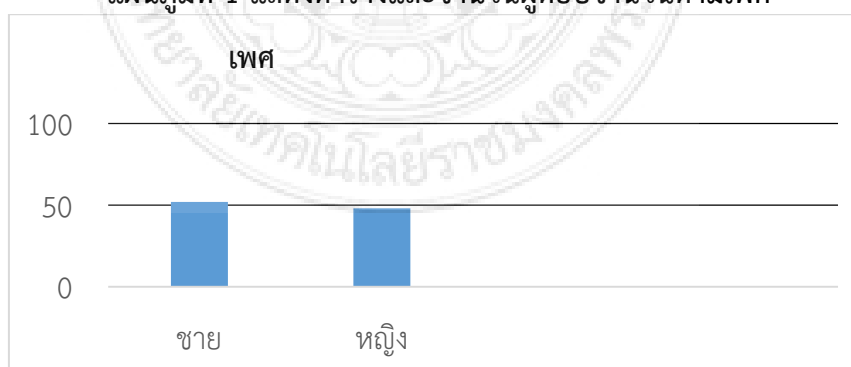
ตอนที่ 1 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ

เพศ จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบแบบเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศชาย มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำแนกเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	52	52.0
หญิง	48	48.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 1 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามเพศ

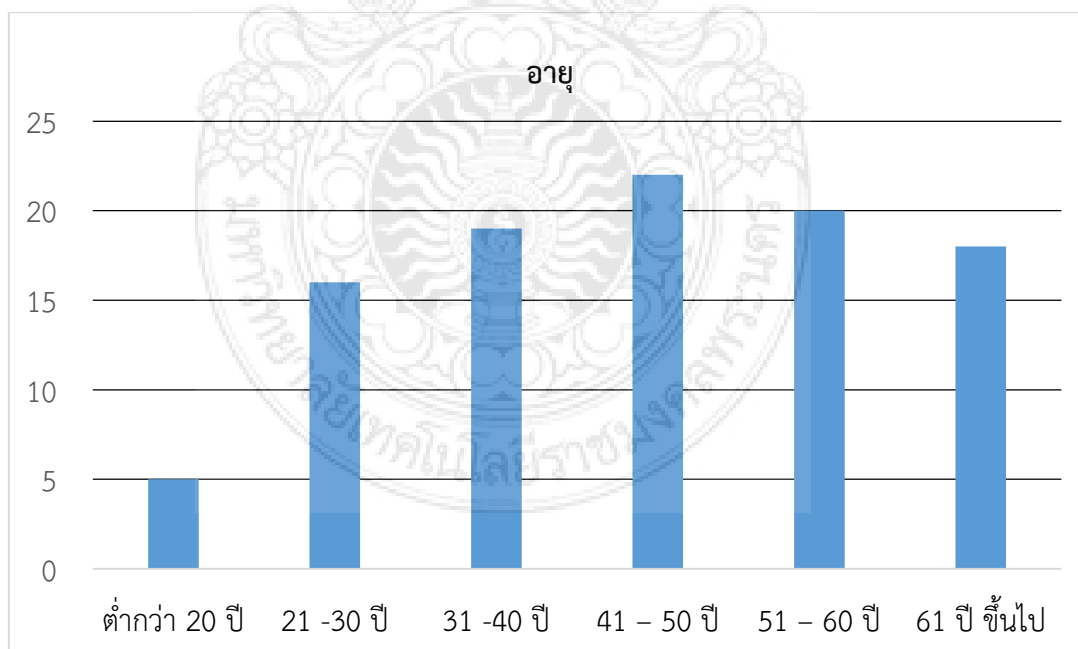

อายุ จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับ 1 ผู้ที่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 อันดับที่ 2 ผู้ที่มีอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อันดับที่ 3 ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 อันดับที่ 4 ผู้ที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 อันดับที่ 5 ผู้ที่มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 อันดับที่ 6 ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	5	5.0
21 – 30 ปี	16	16.0
31 – 40 ปี	19	19.0
41 – 50 ปี	22	22.0
51 – 60 ปี	20	20.0
61 ปี ขึ้นไป	18	18.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 2 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำแนกตามอายุ

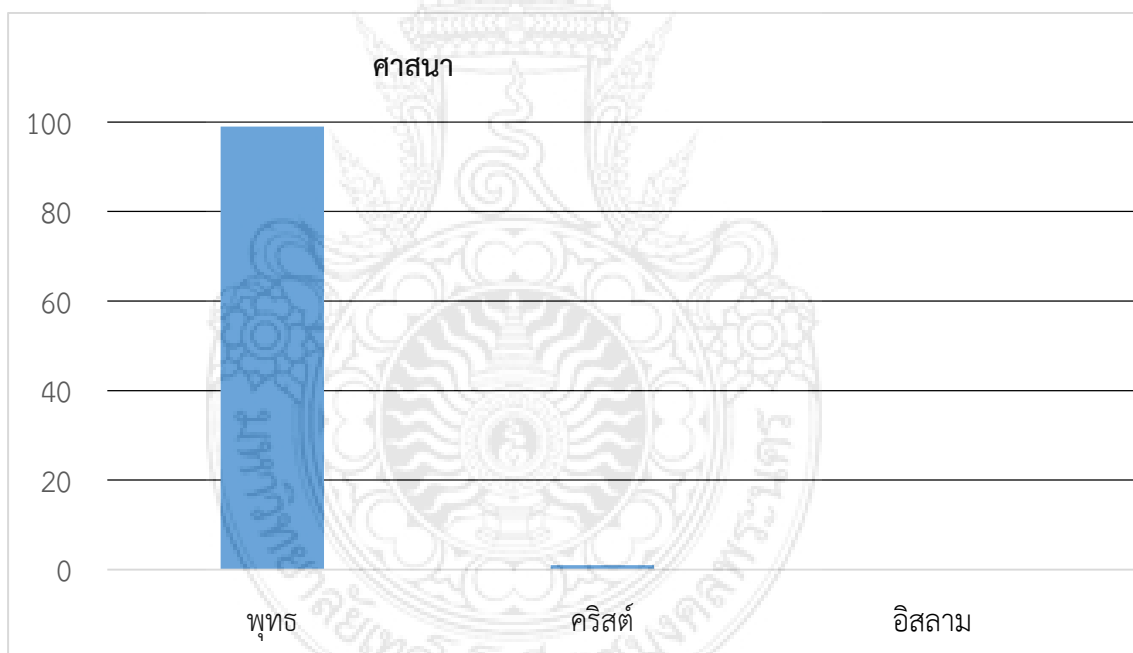

ศาสนา จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับศาสนาของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับที่ 1 ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 อันดับที่ 2 ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 (ดังแสดงในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	99	99.0
คริสต์	1	1.0
อิสลาม	0	0.0
รวม	100	100

แผนภูมิที่ 3 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามศาสนา

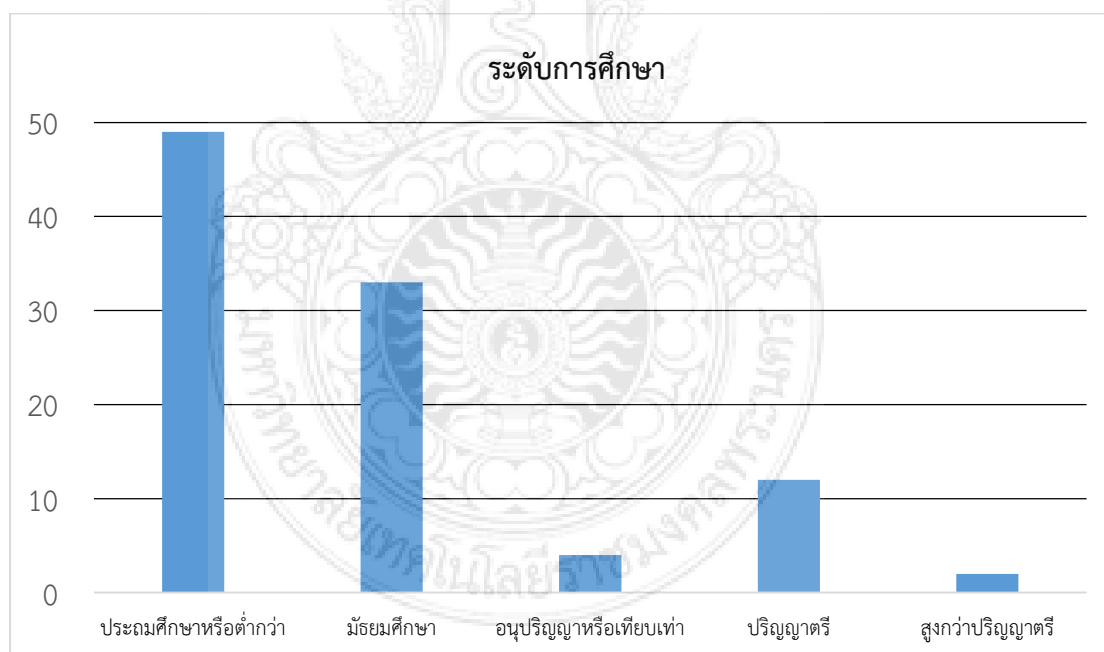

ระดับการศึกษา จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับที่ 1 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 อันดับที่ 2 มัธยมศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 อันดับที่ 3 ปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 อันดับที่ 4 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 อันดับที่ 5 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 (ดังแสดงในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	49	49.0
มัธยมศึกษา	33	33.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4	4.0
ปริญญาตรี	12	12.0
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 4 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระดับการศึกษา

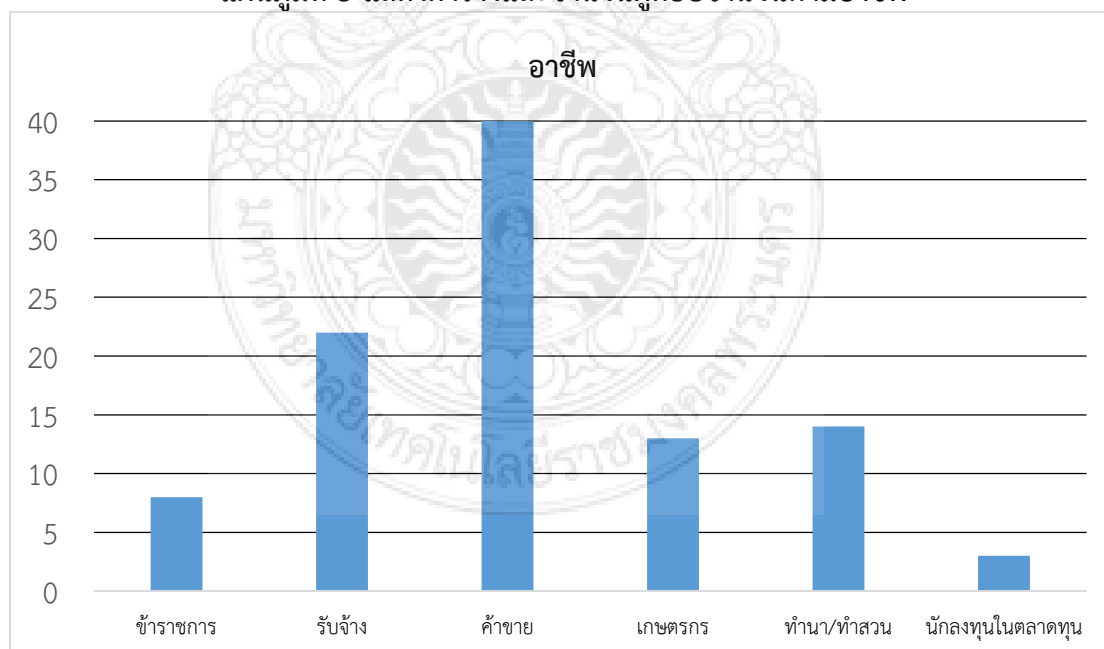

อาชีพ จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับอาชีพของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับที่ 1 ค้าขาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 อันดับที่ 2 รับจ้าง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 อันดับที่ 3 ทำนา/ทำสวน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 อันดับที่ 4 เกษตรกร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 อันดับที่ 5 ข้าราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 อันดับที่ 6 นักลงทุนในตลาดทุน,ตลาดเงิน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 (ดังแสดงในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	8	8.0
รับจ้าง	22	22.0
ค้าขาย	40	40.0
เกษตรกร	13	13.0
ทำนา/ทำสวน	14	14.0
นักลงทุนในตลาดทุน,ตลาดเงิน	3	3.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 5 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามอาชีพ

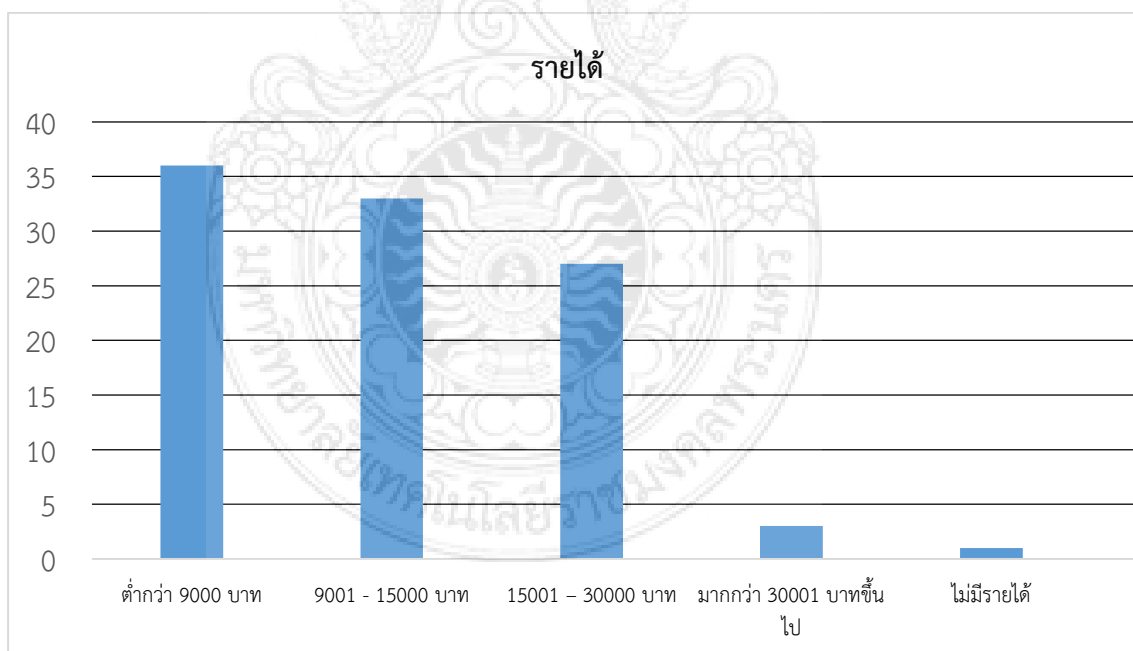

รายได้ จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับที่ 1 ต่ำกว่า 9000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 อันดับที่ 2 9001 - 15000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 อันดับที่ 3 15001 - 30000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 อันดับที่ 4 มากกว่า 30001 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 อันดับที่ 5 ไม่มีรายได้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 (ดังแสดงในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 9000 บาท	36	36.0
9001 - 15000 บาท	33	33.0
15001 - 30000 บาท	27	27.0
มากกว่า 30001 บาทขึ้นไป	3	3.0
ไม่มีรายได้	1	1.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 6 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามรายได้

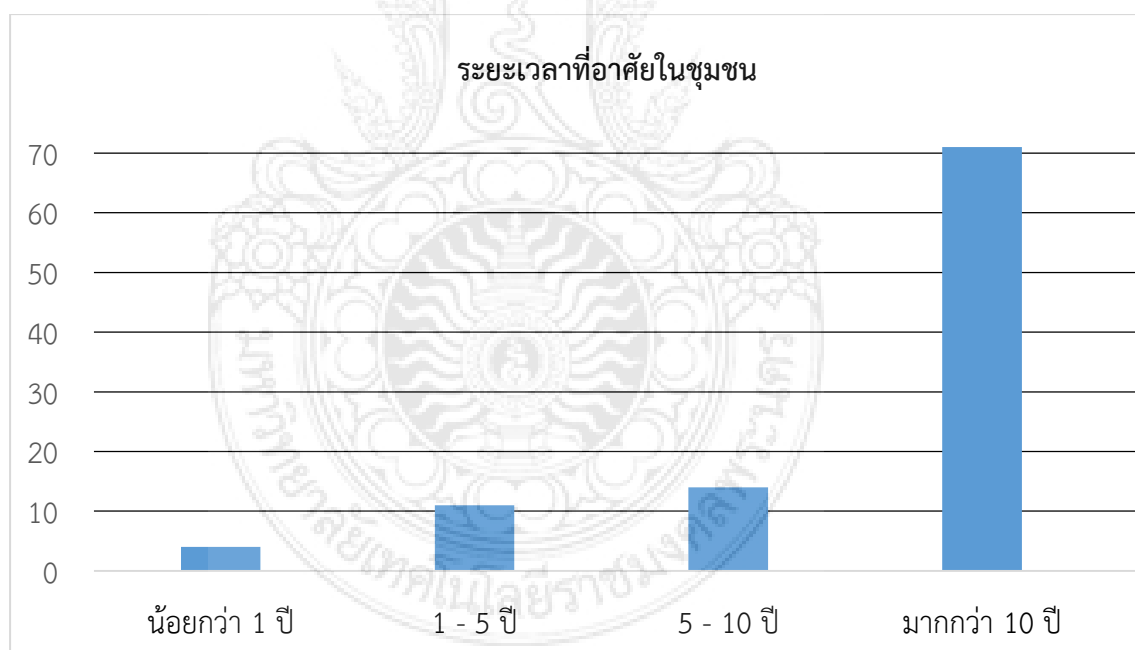

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน จากข้อมูลที่สอบถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ของผู้ตอบทั้งหมด พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผู้ตอบอันดับที่ 1 มากกว่า 10 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 อันดับที่ 2 5 - 10 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 อันดับที่ 3 1 - 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 อันดับที่ 4 น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 (ดังแสดงในตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงร้อยละและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	4	4.0
1 - 5 ปี	11	11.0
5 - 10 ปี	14	14.0
มากกว่า 10 ปี	71	71.0
รวม	100	100.0

แผนภูมิที่ 7 แสดงตารางและจำนวนผู้ตอบจำนวนตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ลำดับ	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว									
1	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว	20.0 (20)	14.0 (14)	28.0 (28)	28.0 (28)	10.0 (10)	2.94	1.278	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	19.0 (19)	16.0 (16)	36.0 (36)	22.0 (22)	7.0 (7)	2.82	1.184	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชน	18.0 (18)	14.0 (14)	40.0 (40)	20.0 (20)	8.0 (8)	2.86	1.172	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว	21.0 (21)	16.0 (16)	35.0 (35)	18.0 (18)	10.0 (10)	2.80	1.247	ปานกลาง

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้าน
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว(ต่อ)

ลำดับ	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว									
5	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเช่น การบริการห้องน้ำ ที่พัก เป็นต้น	21.0 (21)	16.0 (16)	30.0 (30)	23.0 (23)	10.0 (10)	2.85	1.274	ปานกลาง
6	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	18.0 (18)	15.0 (15)	36.0 (36)	23.0 (23)	8.0 (8)	2.88	1.192	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ	21.0 (21)	15.0 (15)	34.0 (34)	22.0 (22)	8.0 (8)	2.81	1.228	ปานกลาง
8	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการสนับสนุนงบประมาณวัสดุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	21.0 (21)	15.0 (15)	37.0 (37)	21.0 (21)	6.0 (6)	2.76	1.182	ปานกลาง

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	S.D.	แปรผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว									
9	ท่านได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การบริการที่พัก การบริการอาหาร เป็นต้น	20.0 (20)	27.0 (27)	18.0 (18)	26.0 (26)	9.0 (9)	2.77	1.286	ปานกลาง
10	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประจำท้องถิ่น	27.0 (27)	21.0 (21)	23.0 (23)	21.0 (21)	8.0 (8)	2.62	1.301	ปานกลาง
11	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งรายได้จากเงินช่วยเหลือ จากหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	30.0 (30)	21.0 (21)	24.0 (24)	21.0 (21)	4.0 (4)	2.48	1.235	น้อย
12	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นบุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว	25.0 (25)	22.0 (22)	28.0 (28)	21.0 (21)	4.0 (4)	2.57	1.191	น้อย

ศึกษาระดับแนวคิดของผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 ซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่างๆ รวม 14 ข้อ โดยวัดค่าตอบเป็นระดับแนวคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ ได้แก่ 5 มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด 4 มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมาก 3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปานกลาง 2 มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวน้อย 1 ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลย และให้ค่าคะแนน 5 คะแนน 4 คะแนน 3 คะแนน 2 คะแนน 1 คะแนน ตามลำดับ พร้อมทั้งแสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษาพบว่าการจัดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม 2.8388 คะแนน จัดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับการจัดการสูงสุด 3.19 ในประเด็น ข้อ 13. ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือค่าเฉลี่ย 2.94 ในประเด็นข้อ 14. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประเด็นข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว และค่าเฉลี่ย 2.88 ในประเด็นข้อ 6. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดค่าคะแนนจัดอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 8)

ตอนที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปร 2 ตัว

ตารางที่ 9 ตัวแปรสองตัวแสดงส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ

ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว

เพศ	การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ชาย	14 26.9%	9 17.3%	12 23.1%	12 23.1%	5 9.6%	52 100.0%
หญิง	6 12.5%	5 10.4%	16 33.3%	16 33.3%	5 10.4%	48 100.0%
รวม	20 20.0%	14 14.0%	28 28.0%	28 28.0%	10 10.0%	100 100.0%

Chi-Square = 5.334

DF = 4

Sig = 0.255

ตารางที่ 9 ตัวแปรสองตัวแสดงส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว

จากตารางที่ 9 พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยวกับเพศชายมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุดมีจำนวน 14 คน ร้อยละ 26.9 ในขณะที่เพศหญิงทั้งหมดท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนปานกลางและมากที่สุด จำนวน 16 คน ร้อยละ 33.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

อายุ	การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
มากกว่า 60 ปี	3 16.7%	5 27.8%	5 27.8%	3 16.7%	2 11.1%	18 100.0%
51 - 60 ปี	5 25.0%	2 10.0%	8 40.0%	3 15.0%	2 10.0%	20 100.0%
41 - 50 ปี	4 18.2%	3 13.6%	9 40.9%	6 27.3%	0 0.0%	22 100.0%

ตารางที่ 10 ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

อายุ	การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
31 - 40 ปี	3 15.8%	1 5.3%	8 42.1%	5 26.3%	2 10.5%	19 100.0%
21 - 30 ปี	2 12.5%	5 31.3%	5 31.3%	4 25.0%	0 0.0%	16 100.0%
ต่ำกว่า 20 ปี	2 40.0%	0 0.0%	1 20.0%	1 20.0%	1 20.0%	5 100.0%
รวม	19 19.0%	16 16.0%	36 36.0%	22 22.0%	7 7.0%	100 100.0%

Chi-Square = 15.954

DF = 20

Sig = 0.719

จากตารางที่ 10 พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับผู้ที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็นในระดับปานกลางมีจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.9 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 51 - 60 ปี ที่หมวดท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนปานกลาง จำนวน 8 คน ร้อยละ 40.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชน

ศาสนา	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
คริสต์	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%
พุทธ	18 18.2%	14 14.1%	39 39.4%	20 20.2%	8 8.1%	99 100.0%
รวม	18 18.0%	14 14.0%	40 40.0%	20 20.0%	8 8.0%	100 100.0%

Chi-Square = 1.515

DF = 4

Sig = 0.824

จากตารางที่ 11 พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชนกับศาสนาพุทธ มีความคิดเห็นในระดับปานกลางมีจำนวน 39 คน ร้อยละ 39.4 ในขณะที่ศาสนาคริสต์ ที่หมวดท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชนมีจำนวนปานกลาง จำนวน 1 คน ร้อยละ 100.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ตัวแปรสองตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว

ระดับการศึกษา	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สูงกว่าปริญญาตรี	2 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	2 100.0%
ปริญญาตรี	4 33.3%	0 0.0%	5 41.7%	2 16.7%	1 8.3%	12 100.0%
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0 0.0%	2 50.0%	1 25.0%	1 25.0%	0 0.0%	4 100.0%
มัธยมศึกษา	6 18.2%	5 15.2%	13 39.4%	6 18.2%	3 9.1%	33 100.0%
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	9 18.4%	9 18.4%	16 32.7%	9 18.4%	6 12.2%	49 100.0%
รวม	21 21.0%	16 16.0%	35 35.0%	18 18.0%	10 10.0%	100 100.0%

Chi-Square = 15.874

DF = 16

Sig = 0.462

จากตารางที่ 12 พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางมีจำนวน 16 คน ร้อยละ 32.7 ในขณะที่ผู้ที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่หมวดท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนปานกลาง จำนวน 13 คน ร้อยละ 39.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ตัวแปรตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว

รายได้	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้าน กิจกรรมทางการท่องเที่ยว					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ต่ำกว่า 9,000 บาท	6 16.7%	9 25.0%	13 36.1%	7 19.4%	1 2.8%	36 100.0%
9,001-15,000 บาท	3 9.1%	3 9.1%	11 33.3%	12 36.4%	4 12.1%	33 100.0%
15,001-30,000 บาท	8 29.6%	3 11.1%	10 37.0%	4 14.8%	2 7.4%	27 100.0%
มากกว่า30,001 บาท ขึ้นไป	1 33.3%	0 0.0%	2 66.7%	0 0.0%	0 0.0%	3 100.0%
ไม่มีรายได้	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	1 100.0%
รวม	18 18.0%	15 15.0%	36 36.0%	23 23.0%	8 8.0%	100 100.0%

Chi-Square = 26.575 DF = 16 Sig = 0.046

ตารางที่ 13 ตัวแปรตัวแสดงมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว

จากตารางที่ 13 พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว กับรายได้ต่ำกว่า 9000 บาท มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1% ในขณะที่รายได้ 9001 – 15000 บาท มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4% ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน 2. วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม อย่างยั่งยืน เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนนวัตกรรมต่อไป การศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาประชากรทั้ง 2 กลุ่มที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) โดย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

แบ่งออกเป็น กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา กลุ่มที่ 2 นักวิชาการ ประชาชนทั่วไปในบริเวณตลาดน้ำลำพญา โดยผู้วิจัยได้สรุปตามกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์มี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา จำนวน 5 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 3 คน และเพศหญิง จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 50 - 65 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานในตลาดน้ำลำพญาไม่น้อยกว่า 10 ปี ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตลาดน้ำลำพญามากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา ได้ดังนี้คือ มีส่วนร่วมประชุม เพื่อกำหนดวิธีการบริหารจัดการตลาดน้ำลำพญา ร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นการบริหารจัดการของผู้ประกอบการร้านอาหารบนแพบริเวณหน้าวัดลำพญา ร่วมตรวจสอบผู้ประกอบการร้านอาหารให้ได้มาตรฐาน อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพแก่ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ร่วมกันบริจาคทรัพย์เพื่อพัฒนาปรับปรุง ซ่อมแซมแพที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวให้ปลอดภัย

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปการบริหารจัดการท่องเที่ยววิถีอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการควรจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการมากขึ้น ขบวนการการสรรหาและคัดเลือกกรรมการต้องโปร่งใส เป็นธรรม คณะกรรมการควรจะมาทุกภาคส่วน ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาพลักษณ์ของตลาดน้ำลำพญา

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญา ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการด้านภาพลักษณ์ของตลาดน้ำลำพญา ได้ดังนี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลลำพญา เล็งเห็นความสำคัญของภาพลักษณ์ของตลาดน้ำลำพญา ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่หน่วยงานงานของรัฐในพื้นที่ สร้างกระบวนการให้บริการ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนตลาดน้ำลำพญาสู่ชุมชนวิถี ประชาชนเจ้าบ้านผู้ ที่อาศัยอยู่ในตลาดน้ำลำพญาจะต้องมีความรู้ มีระเบียบวินัย ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกภูมิภาค ประชาชนทั่วไปส่งผลในทางบวกกับมายังตลาดน้ำลำพญา มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี ขึ้นตามมา

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของประชาชนทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จากการสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปที่อาศัยในตลาดน้ำลำพญาและกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการร้านอาหารในแพตลาดน้ำลำพญา จำนวน 5 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน - คน และ

เพศหญิง จำนวน 5 คน อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 40 - 60 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนมากกว่า 15 ปี ไม่มีตำแหน่งในชุมชน อาชีพส่วนใหญ่ค้าขายและทำนา

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยว ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ดังนี้คือ..ประชาชนทั่วไปทั้งคนเดิม คนใหม่ที่เพิ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน หรือผู้ที่เช่าที่ขายของในตลาดน้ำลำพญา ตลาดนี้เปิดขายมาประมาณ 20 กว่าปีแล้ว ผู้ที่มาขายในตลาดน้ำลำพญามีจำนวนชาวบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชน 70-80% มีค่าเช่าที่เป็นรายเดือน ๆ ละ 200-300 บาท มีของโบราณและสินค้าท้องถิ่นนำมาขายเป็นที่ระลึก เป็นการร่วมมือกันของประชาชนในพื้นที่ลำพญา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบริหารตลาดน้ำลำพญา ทางอำเภอบางเลนและเทศบาลมีบทบาทกับการพัฒนาตลาดน้ำลำพญา

การให้คนในหมู่บ้านลำพญามีอาชีพ มีรายได้ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ควรเก็บค่าบริการต่างๆ ที่แพงเกินไป ให้ชาวบ้านอยู่ได้ มีกำไรเลี้ยงครอบครัว ส่งลูกหลานเรียนหนังสือสูงๆ นี้คือการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

ภาพที่ 6 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(1)สัมภาษณ์ป่าดำ (นามสมมุติ), มกราคม 2561.

การจัดสรรที่ทำกิน การค้าขายควรแบ่งพื้นที่บนดิน บริเวณลานจอดรถวัดลำพญาด้วยยิ่งดี มาก เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อแยกประชาชนที่อยู่ในแพมาขายบนบกได้ด้วย ทำความสะอาดง่าย เก็บแยกเป็นสัดส่วนได้ดี

ภาพที่ 7 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(2)สัมภาษณ์ ป้านิ (นามสมมุติ) มกราคม 2561.

ป้านิ (นามสมมุติ) กล่าวว่า ตลาดน้ำวัดลำพญา คือ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่เน้นวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น คลังสมองภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้สืบทอดสู่อุชนรุ่นหลังต่อไป ซึ่งชื่อ "ลำพระยา" มีที่มาจากนามเดิมของหมู่บ้านในครั้งที่การปกครอง ยังเป็นอำเภอบางปลา มณฑลนครชัยศรี ลักษณะตลาดมีทั้งบนบก ในเรือ แพ คนขายเป็นคนในชุมชน ประมาณ 70-80 % นอกพื้นที่ 20%

ภาพที่ 8 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(3)สัมภาษณ์ ป้าพร (นามสมมุติ)

4.3 พื้นที่ศึกษา : อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

เป็นอำเภอที่อยู่ไกลจากที่ตั้งจังหวัดมากที่สุด โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง เรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง (จังหวัดสุพรรณบุรี) และอำเภอลาดบัวหลวง (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) และอำเภอไทรน้อย (จังหวัดนนทบุรี)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกุสุมาลย์และอำเภอนครชัยศรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดอนตูมและอำเภอกำแพงแสน

ในปี พ.ศ. 2479 ได้ย้ายที่ตั้งอำเภอมาที่ตำบลบางเลน (อยู่บริเวณตลาดเก่าในปัจจุบัน) ปี พ.ศ. 2482 จึงเปลี่ยนชื่ออำเภอบางปลาเป็น **อำเภอบางเลน** ครั้นถึง พ.ศ. 2521 หลวงพ่อกิตฺติวุฒโฑ แห่งจิตตภาวันวิทยาลัยซึ่งเป็นชาวบางเลน ได้มอบที่ดินมรดกของท่านให้ทางราชการและได้บริจาคเงินก่อสร้างที่ว่าการอำเภอ จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจากริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน มาตั้งอยู่ริมถนนพลตำรวจ ในท้องที่หมู่ที่ 8 ตำบลบางเลน จนกระทั่งปัจจุบัน โดยมีนายยุทธนา โพธิวิหค ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบางเลนคนปัจจุบัน

1) ประวัติความเป็นมา

<p>การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการท่องเที่ยว</p>	<p>อำเภอบางเลนตั้งขึ้นเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2439 แต่ตั้งเดิมนั้นไม่ได้ตั้งอยู่บริเวณที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน ที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ที่บ้านบางไผ่นารถ ใกล้บริเวณวัดบางไผ่นารถ ตำบลบางไทรป่า ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน ใช้ชื่อว่า อำเภอบางไผ่นารถ ต่อมาได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งอยู่ในเขตตำบลบางปลา ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน ใช้ชื่อว่า อำเภอบางปลา</p>
<p>ภาพที่ 9 แสดงที่ว่าการอำเภอบางเลน</p>	

ภายหลังอำเภอบางปลาแบ่งการปกครองเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลบางปลาและตำบลบางเลน ในปี พ.ศ. 2479 ได้ย้ายที่ตั้งอำเภอมาที่ตำบลบางเลน (อยู่บริเวณตลาดเก่าในปัจจุบัน) ปี พ.ศ. 2482 จึงเปลี่ยนชื่ออำเภอบางปลาเป็น **อำเภอบางเลน** ครั้นถึง พ.ศ. 2521 หลวงพ่อกิตฺติวุฒโฑ แห่งจิตตภาวันวิทยาลัยซึ่งเป็นชาวบางเลน ได้มอบที่ดินมรดกของท่านให้ทางราชการและได้บริจาคเงินก่อสร้างที่ว่าการอำเภอ จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจากริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน มาตั้งอยู่ริมถนนพลตำรวจ ในท้องที่หมู่ที่ 8 ตำบลบางเลน จนกระทั่งปัจจุบัน

อำเภอบางเลนแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 ตำบล 180 หมู่บ้าน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
1	บางเลน (Bang Len)	12 หมู่บ้าน
2	บางปลา (Bang Pla)	13 หมู่บ้าน
3	บางหลวง (Bang Luang)	21 หมู่บ้าน
4	บางภาษี (Bang Phasi)	13 หมู่บ้าน
5	บางระกำ (Bang Rakam)	15 หมู่บ้าน
6	บางไทรป่า (Bang Sai Pa)	10 หมู่บ้าน
7	หินมูล (Hin Mun)	11 หมู่บ้าน
8	ไทรงาม (Sai Ngam)	11 หมู่บ้าน
9	ดอนตูม (Don Tum)	9 หมู่บ้าน
10	นิลเพชร (Ninlaphet)	10 หมู่บ้าน
11	บัวปากท่า (Bua Pak Tha)	10 หมู่บ้าน
12	คลองนกระทุง (Khlung Nok Krathung)	11 หมู่บ้าน
13	นราภิรมย์ (Naraphirom)	11 หมู่บ้าน
14	ลำพญา (Lam Phaya)	11 หมู่บ้าน
15	ไผ่หูช้าง (Phai Hu Chang)	7 หมู่บ้าน

รายงานวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 10. เรือบริการไหว้พระ สำหรับนักท่องเที่ยวตลาดน้ำลำพญา

2.) อาชีพหลัก

1. เกษตรกรรม (ทำนาปรัง, ทำไร่พืชล้มลุก, กล้ายไม้, เลี้ยงเป็ด, เลี้ยงไก่, เลี้ยงปลา , เลี้ยงกุ้งน้ำจืด)
2. ค้าขาย (สินค้าเกี่ยวกับการเกษตร)
3. รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม

ภาพที่ 11 สะพานเชื่อมฟาร์มวัดลำพญากับตลาดน้ำ

3). การเดินทาง

รถยนต์ส่วนตัว:

เส้นทางที่ 1 เริ่มต้นที่ถนน 340 ตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าถนน 346 ตลาดหลุมแก้ว-บางเลน ทางเข้าตลาดน้ำจะอยู่ซ้ายมือก่อนขึ้นสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีน ตลาดน้ำจะอยู่ทางขวามือ

เส้นทางที่ 2 เริ่มที่ถนนบรมราชชนนี (เป็นเกล้า-นครชัยศรี หมายเลข 338) ขึ้นสะพานเลี้ยวขวาเข้าศาลาया (ถนน 3310) จากนั้นวิ่งตรงผ่านสถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลและผ่านฟาร์มกล้ายไม้แอร์ออร์คิด ตลาดน้ำอยู่ทางซ้ายมือ

รถโดยสารประจำทาง: จากสายใต้ใหม่ (ตลิ่งชัน) นั่งรถสายกรุงเทพฯ-นครปฐม โดยให้มาลงที่ตัวเมืองนครปฐม แล้วจากนั้นให้นั่งรถสองแถวสายนครปฐม-ลำพญา ให้ลงที่หน้าวัดลำพญา

รถตู้: ขึ้นรถสายพาดำปิ่นเกล้า-บางเลน ซึ่งจอดให้บริการอยู่หน้าภัตตาคาร กุ้งหลวง ตั้งแต่เวลา 6.30 -19.00 น.

4). พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา

ถ้าหากเดินมาหน่อยก็จะพบอาคารทรงไทยใต้ถุนสูง นั่นคือ "พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา" ชั้นล่างจัดแสดงเรื่องพื้นบ้านต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร อาทิ เครื่องสีข้าว คันไถ รูปปั้นควายจำลอง เป็นต้น ส่วนชั้นบนจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ได้แก่ เครื่องลายคราม เครื่องแก้ว เครื่องปั้นดินเผา ไหกระเทียม ไหใส่ฟลู ที่ป้มลมสำหรับทำทองรูปพรรณ หินบดยา ฝาละมี บดยา เครื่องมือจับปลา เครื่องมือชั่งตวงวัด เครื่องจักสาน เตารีด พัดลม โทรศัพท์ วิหุ และโทรทัศน์รุ่นอดีต ภาพขณะสังกะสีเคลือบ เป็นต้น ของที่จัดแสดงนั้นส่วนมากจะได้มาจากการบริจาคของชาวบ้านและผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งจะมีแผ่นกระดาษเขียนชื่อของผู้บริจาคติดอยู่กับของชิ้นนั้น ๆ โดยผู้บริจาคสิ่งของให้แก่พิพิธภัณฑสถานจะได้รับใบอนุโมทนาบัตรจากสภาวัฒนธรรมตำบลลำพญาด้วย พิพิธภัณฑสถาน

นี้จะเปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ เพราะฉะนั้นหากใครสะดวกมาเที่ยวตลาดน้ำก็อย่าลืมแวะมาดูของต่างๆ ได้ที่ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา

ภาพที่ 12 แสดงที่ตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตลาดน้ำวัดลำพญา

"ตลาดน้ำวัดลำพญา เกิดจากชุมชนชาวลำพญา และจะอยู่เพื่อชุมชนชาวลำพญาตลอดไป

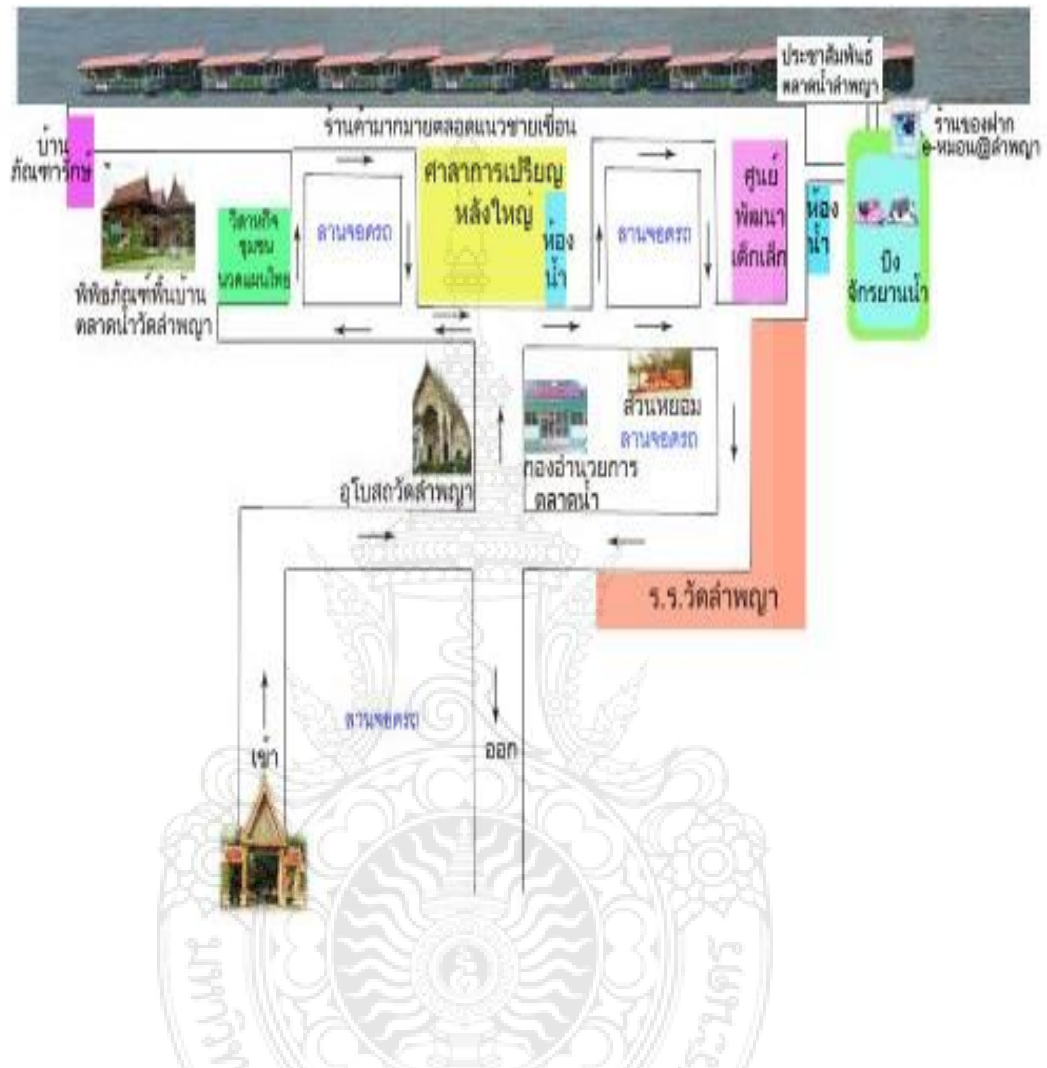
ภายใต้ความสามัคคี ช่วยเหลือเผื่อแผ่ เอื้ออาทรและมีมิตรไมตรีต่อกันเสมือนหนึ่งพี่น้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตลาดน้ำวัดลำพญาต่อไป"

“ย้อนลำน้ำเห็นวิถีมีอดีต เผยชีวิตชาวสยามบนน้ำใส

رأىตำนานบรรพชนของคนไทย สายน้ำไหลสานสายใยวัฒนธรรม”

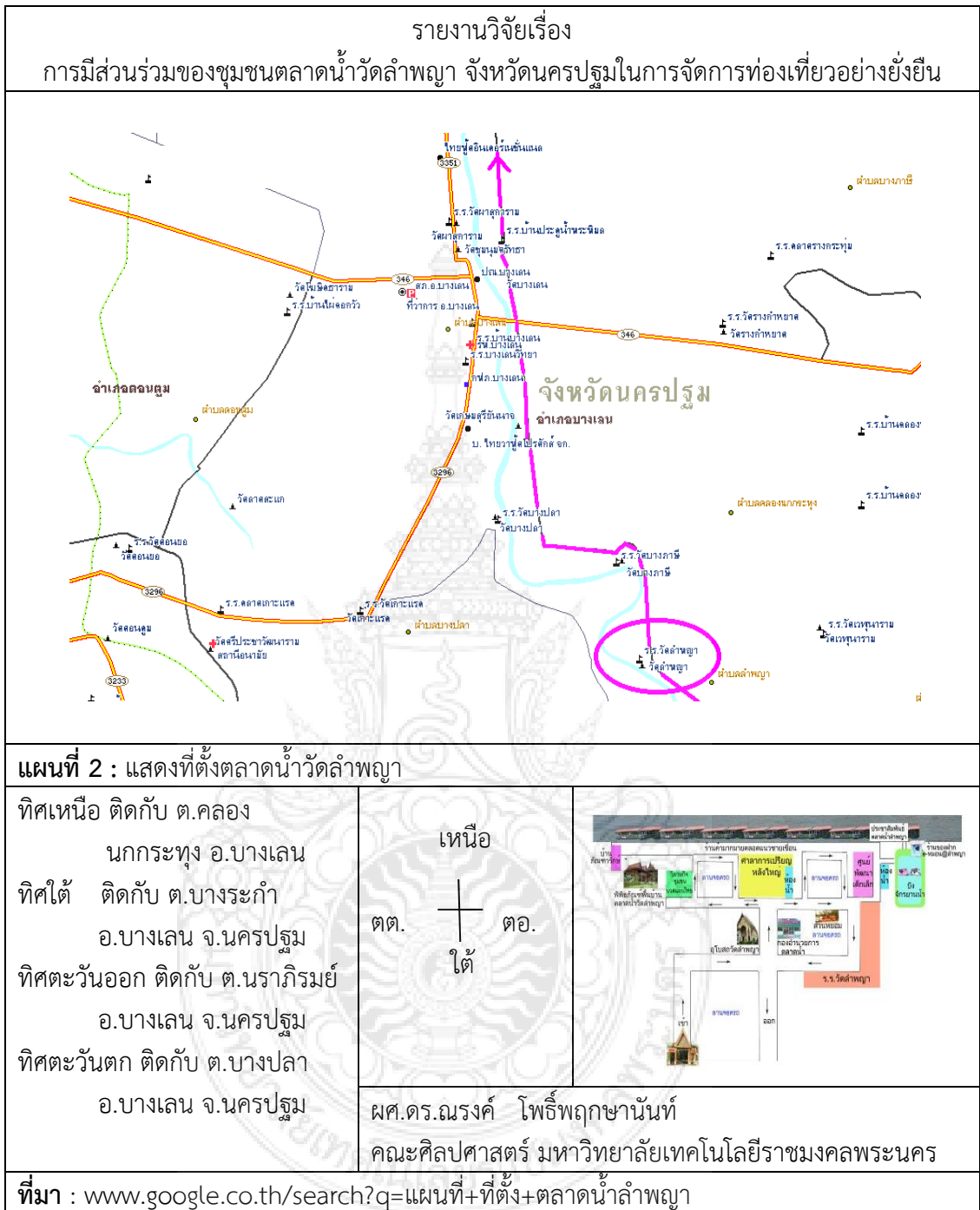
รายงานวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แผนที่ 1. แสดงแผนที่ลักษณะที่ตั้งตลาดน้ำวัดลำพญา

ที่มา : www.google.co.th/search?q=แผนที่+ที่ตั้ง+ตลาดน้ำลำพญา

รายงานวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 13 สภาพการค้าขายตลาดน้ำลำพญา

ภาพโดย ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, 27 สิงหาคม 2561 (ได้รับอนุญาตในการตีพิมพ์)

4.4 พื้นที่ศึกษา : ตลาดน้ำลำพญา

เป็นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนา มีถนนเชื่อมต่อออกไปทาง พุทธมณฑล และออกไปบางเลน หรือออกไปทางจังหวัดสุพรรณบุรีได้สะดวก

ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลลำพญา เป็นพื้นที่ราบภาคกลางตอนล่างในเขตลุ่มแม่น้ำท่าจีน สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2 เมตร ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำท่าจีน ซึ่งไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ และมีคลองหลายสายที่แยกจากแม่น้ำท่าจีน ได้แก่ คลองนราภิรมย์ คลองสถาพรพัฒนา คลองเหมือง คลองทองกลาง ซึ่งใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม

เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ ต.คลองนกกระทุง อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศใต้ ติดกับ ต.บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.นราภิรมย์ อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม

อาชีพ

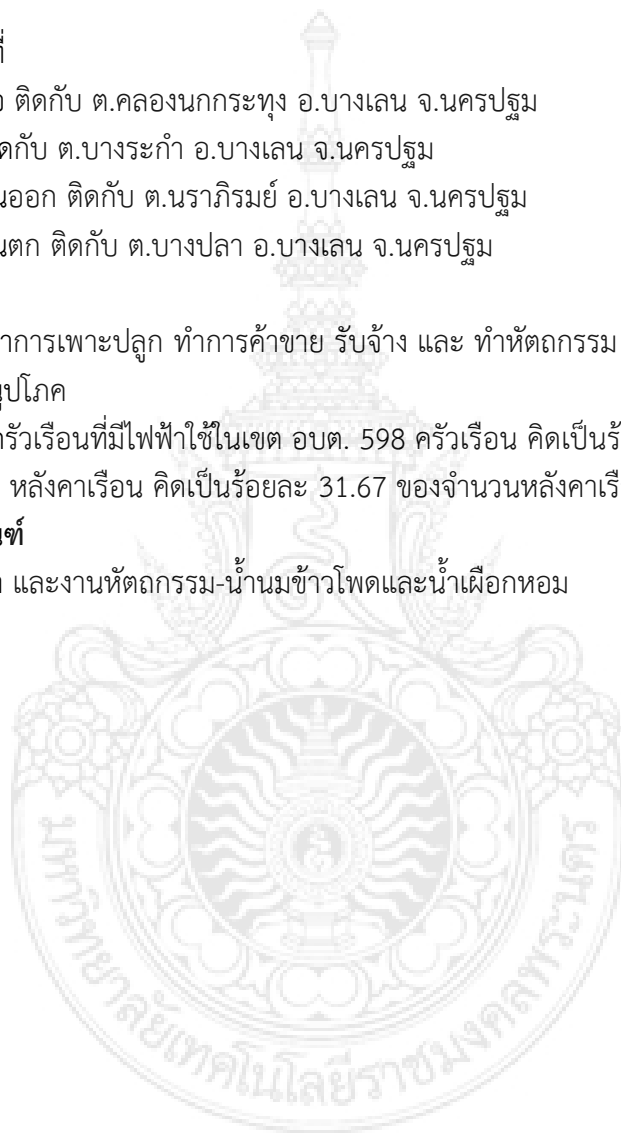
ทำนา ทำการเพาะปลูก ทำการค้าขาย รับจ้าง และ ทำหัตถกรรม

สาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 598 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 400 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.67 ของจำนวนหลังคาเรือน

ผลิตภัณฑ์

ตลาดน้ำ และงานหัตถกรรม-นํ้านมข้าวโพดและน้ำเผือกหอม

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญาจังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนผู้วิจัยได้สรุปตามหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม อย่างยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชากรผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำพญา และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา (อบต.ลำพญา) ซึ่งมีพื้นที่บริเวณรอบๆ ตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรที่อาศัยในตลาดน้ำลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2560- 2561 จำนวน 160 คน (Cohen, 1992: 158; Chuan, 2006: 85; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543 : 86 – 87) ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยในงานวิจัยนี้เลือกผู้ที่อาศัยในชุมชนรอบตลาดน้ำลำพญา ซึ่งมีทั้งในเขตเทศบาลและเขต อบต.ลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เพราะจะได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์และนำมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นั้น เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept. Interview) โดยข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ไปเรื่อย ๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผู้ตอบแบบสอบถามคนต่อไปซ้ำกันผู้วิจัยจึงจะหยุดโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการพรรณนาถอดรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถาม ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากประชากรคือคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำพญาจำนวน 100 คน จากทั้งหมด 10 ชุมชน เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแล้วนำผลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ โดยใช้การประมวลผล ข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในครั้งนี้เป็นไปตามวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยทั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญโดยที่ไม่มีการเลือกตัวอย่างไว้ก่อนล่วงหน้าแต่จะทราบกลุ่มประชากรแล้วอาศัยว่าเมื่อเจอใครก็จะทำการสัมภาษณ์และทำแบบสอบถามตามกระบวนการในแบบสอบถามที่ได้เตรียมมาโดยอยู่ในหัวข้อการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลรักษาตลาดน้ำลำพญาตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ของคนในชุมชน ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ การทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรในพื้นที่แล้วใช้การพูดคุยซักถามตามหัวข้อแล้วให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นโดยสรุปจากตัวแปรเป็นเพศและรายได้พอสรุปได้ดังนี้

ชาวบ้านในชุมชนลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน จำแนกตามเพศพบว่ามากที่สุดคือเพศชายจำนวน 52 คนและเพศหญิงจำนวน 48 คน ที่มีความเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำลำพญาและส่วนมากเป็นผู้สูงอายุหรืออายุ 40 ขึ้นไปมีอาชีพเป็นพ่อค้าแม่ค้าที่ทำการค้าขายอยู่ในตลาดน้ำลำพญา อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ 9,000-15,000 บาท รองลงมาได้ 15,000-30,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่จะเป็นคนพื้นที่อยู่อาศัยมานานมากกว่า 5 ปี

5.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว มีกรอบแนวคิดการวิจัยว่า ตลาดน้ำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสังคม นักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนและชื่นชมธรรมชาติบริเวณตลาดน้ำ และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำเช่นบริการล่องเรือแจวโบราณ บริการล่องแพชมธรรมชาติ เพื่อชมธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำและวิถีชาวบ้านความเป็นอยู่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นวิถีชุมชนและขายในราคาถูกเพราะถือเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของตลาดน้ำเช่นกันบรรยากาศความเป็นบ้านนอกที่เป็นกันเอง วิถีชีวิตผู้คนแบบเรียบง่าย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจไปเลือกซื้ออาหารมานั่งรับประทานริมน้ำ สัมผัสกับความร่มรื่นและสายลมที่พัดผ่านสร้างความผ่อนคลายให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ตลาดน้ำนั้นได้ชื่อว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโบราณที่มีภูมิหลังควรค่าแก่การรักษาไว้เพื่อถ่ายทอดบรรยากาศในอดีตและสะท้อนความเป็นอยู่ความผูกพันของคนในชุมชนนอกจากนี้สิ่งที่ตลาดน้ำเหนือกว่าตลาดทั่วไปแล้วคือบรรยากาศที่ร่มเย็นเนื่องจากอยู่ติดกับแม่น้ำ ซึ่งสิ่งนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาเดินตลาดน้ำได้

-ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขปัญหา และสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความต้องการและศักยภาพของชุมชน

-ทำให้ทราบถึงการมีศักยภาพและความพร้อมของชุมชน ในการเข้าร่วมพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวในตลาดน้ำลำพญา

-ตลาดน้ำลำพญามีนักท่องเที่ยวมีปริมาณเพิ่มขึ้น

-บุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ อาจนำไปใช้ประโยชน์ในทางการพัฒนาตลาดน้ำลำพญา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.3 อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2561 โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลจากมาก ไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีให้การร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาแล้วรายข้อตามลำดับพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

3. การร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

4. การร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาตามลำดับพบว่ามีความพึงพอใจได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การบริการที่พัก การบริการอาหาร เป็นต้น และ ได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประจำท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งรายได้จากเงินช่วยเหลือ จากหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นบุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

5. การร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

จากการศึกษากรณีชาวบ้านในชุมชนลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. งานวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามและสัมภาษณ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมที่อาศัยในชุมชนบริเวณตลาดน้ำลำพญา ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่เก็บได้จากประชาชนในชุมชนไม่มีความหลากหลาย หรือไม่มีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneous) มากนัก
2. ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำได้อย่างเหมาะสมนั้น ควรนำแนวทางการมีส่วนร่วมหรือศักยภาพของท่องเที่ยวในชุมชนเข้ามามีบทบาทหรือเป็นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อจะได้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของนักท่องเที่ยว
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ที่มาจากที่ต่างๆ อย่างหลากหลาย ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะประชาชนที่อาศัยในชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจำนวน 100 คน ที่อาศัยในชุมชนบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญา ดังนั้นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมอาจมีความแตกต่างจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีจำนวนแตกต่างจากนี้ หรือพื้นที่ที่แตกต่างจากนี้
4. ควรมีการศึกษารูปแบบตลาดน้ำตามแนวคิดชุมชนวิถี ตามนโยบายของรัฐบาล โดยใช้มาตรวัดแบบสอบถามเป็นช่วงกว้าง ๆ ที่แตกต่างจากการกำหนดขอบเขตมาตรวัดตามแบบสอบถามเท่านั้น

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนในการนำแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำ ซึ่งอาจผ่านตัวแทนผู้บริหารท้องถิ่น ไปสู่การปฏิบัติกับคณะกรรมการชุมชนอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยงานภาครัฐ ระดับอำเภอ ระดับตำบล ควรเตรียมการให้ความรู้ ความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวแต่ละด้าน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักท่องเที่ยวเหล่านั้นเกิดความเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนบริเวณตลาดน้ำ และเข้าใจในธรรมชาติและวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา
3. คณะกรรมการควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดูสวยงาม และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะรับประทานอาหารของลูกค้ายี่ตู้เก่าและทรุดโทรม
4. คณะกรรมการควรเพิ่ม สิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ตู้ ATM และ รถโดยสารประจำทาง
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นการประชาสัมพันธ์ภาค ควรบริหารและจัดการเรื่องน้ำประปาเพื่อให้มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
6. หน่วยงานภาครัฐ ควรกำหนดเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะต้องนึกถึงผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก ทั้งยังต้องคำนึงถึงวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ความสงบ ความสะอาด และความปลอดภัย เป็นสิ่งสำคัญ

5.4.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการนำแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำลำพญาไปทดลองใช้เพื่อจะได้นำมาปรับปรุง หรือเสริมแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำอย่างยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หรือศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับชุมชนโอท็อปวิถี เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาของชาติตามนโยบายของรัฐบาล ให้เป็นตลาดน้ำต้นแบบต่อไป
3. ควรมีการศึกษาหาแนวทางหรือการจัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงสมาชิกในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตลาดน้ำวัดลำพญาโดยตรง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาชุมชน และจัดทำแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำร่วมกัน เพื่อความเจริญของชุมชนต่อไป
4. ควรมีการศึกษาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และชุมชนใกล้เคียงตามแนวท่องเที่ยวชุมชนวิถี เช่น หาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนกรณีประกอบอาชีพค้าขายในตลาดน้ำ ด้วยการออกกำลั๊งกาย ทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมกันทำความสะอาดพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2540).**เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต.บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์.กรุงเทพฯ**
ชนะโชค คำวัน. (2553). **แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปลาปาก จังหวัดนครพนม.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.(2543). **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย.** โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.
พิมพ์ครั้งที่ 1 (ต.ค.)
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). **ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ.** วารสารการเวก ฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้าวิชาการ.
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. หน้า 47-56.
- ประยูร ศรีประสาน. (2542). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
การศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา.** ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. แลหน้าเศรษฐกิจสังคมไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.thailabour.org/thai/news/47120601.html>. 25 มกราคม 2547.
- พจนา ศรีเจริญ.(2544). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอก
ประจำการในจังหวัดเลย.** วิทยานิพนธ์สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย.
อัสสำเนา.
- พีรเทพ รุ่งคุณากร. (2550). **ตามรอยพระบาทพระราชารัฐเศรษฐกิจพอเพียง.** มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ. (2541) "**บทบาทของชุมชนกับการศึกษา**". รายงานการศึกษา
วิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.,
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ.(2546). **การบริหารและจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง.** กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร..
- วโรทัย โกศลพิศิษฐ์. (2550). **มติชนรายวัน.** ปีที่ 30 ฉบับที่ 10779.
- วัลย์พร นันทศุภวัฒน์ และคณะ. (2548). **โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.** คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วสิน สิริเกียรติกุล.(2553). **พฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ
นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียน
เซนต์จอห์นเทคโนโลยี.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี. ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ก.ค. - ธ.ค. 2553 หน้า 291-312.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ.(2553). **โครงสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) จุฬาสัมพันธ์ ปีที่ 53 ฉบับที่ 9 วันจันทร์ที่ 8 มีนาคม 2553**
จาก http://www.research.chula.ac.th/cu_online/2553/vol_9_1.html
- ศากุล ช่างไม้.(2550). **สังคมไทยกับสถานการณ์ผู้สูงอายุในปัจจุบันและอนาคต.** มติชน.
- ศิรินุช ฉายแสง. (2553). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดอำนาจเจริญ.**
วิทยานิพนธ์สาขาการสร้างเสริมสุขภาพ. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี. อัสสำเนา. ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ. จาก
<http://www.moc.moe.go.th/node/559>

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2538). การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย.
- สิงหา จันทรียังษ์. (2551). การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท โดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง, สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. อัดสำเนา.
- สุวดี เบญจวงศ์.(2541). ผู้สูงอายุ คนแก่และคนชรา: มิติทางสังคมและวัฒนธรรม. มนุษยสังคมสาร. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. หน้า 54-60.
- สุพร คูหา. (2552). แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตราบหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- สุภัตรา ธารานุกูล. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27 (4) : 18 – 23. (มิถุนายน – สิงหาคม 2547).
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2549-2554) กรุงเทพฯ: CURSUA ลาดพร้าว.
- อคิน รพีพัฒน์.(2547).การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข,
- อภิญา กังสนารักษ์.(2544).รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- Cohen , J.M. and Uphoff , N.T (1981). Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University .
- Fornaroff , (1980). A Community involvement in Health System for Primary Health Care. Geneva : World Health Organization .
- Koufman , H.F.(1949). Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. Agricultural Experiment Station Bulletins. March .
- Oakley , P.(1984) Approaches To Participation In Rural Development. Geneva : Internation Office.
- Reeder , W.W. (1974).Some Aspects of the Information Social Participation of Farm Families in New York State. New York : Unpublished Ph.D Dissertation , Cornell University.
- United Nation,(1981) Department of Internation Economic and Social Affair. Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development. Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert. New York :United Nation.
- Batista Vitorino, P. A., and Martins da Silva, F. (2010). Level of Quality of Life in The Elderly Un ATI-UCB. Educação Física em Revista. 4(3): abstract.
- Beadle-Brown, J., Murphy, G., and DiTerlizzi, M. (2008). Quality of Life for the Camberwell

- Cohort. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. 24. 380-390.
- Butler, J., and Ciarrochi, J. (2007). Psychological acceptance and quality of life in the elderly. *Quality of Life Research*. Springer. 16: 607–615.
- Chen, J., Murayama, S., and Kamibeppu, K. (2010). Factors related to well-being among the elderly in urban China focusing on multiple roles. *BioScience Trends*. 4(2): 61-71.
- Chuan, L. C. (2006). Sample Size Estimation Using Krejcie and Morgan and Cohen Statistical Power Analysis: A Comparison. *Journal Penyelidikan IPBL*, Jilid 7, 78 – 86 .
- Cohen. J. (1992). *Quantitative Method in Psychology: A Power Primer*. *Psychology Bulletin*. 112 (1), 115-159.
- De Winter, F. C. J., Dodou, D., and Wieringa, A .P. (2009). Exploratory Factor Analysis With Small Sample Sizes. *Multivariate Behavioral Research*. 44: 147–181.
- Dupuis, K., Kousaie, S., Wittich, W., and Spadafora, P. (2007). Aging Research Across Disciplines: A Student-Mentor Partnership Using the United Nation Principles for Older Person. *Educational Gerontology*. 33: 273-292.
- Eckstein1, D., Eckstein, D., and Mullener, B. (2010). Seven Psychological Considerations in Working With Elderly Adults. *Journal of Education and Sociology*. Issue 4: 4 – 15.
- Ferrans, C., and Powers, M. (1998). Quality of Life Index: Questionnaires and Scoring. From <http://www.uic.edu/orgs/qli>.
- Hsu, H. C., Wang, C. H., Chen, Y. C., Chang, M. C., and Wang, J. (2010). Evaluation of A Community-Based Ageing Intervention Program. *Educational Gerontology*. 36: 547-572.
- Ho, M. Y., Cheung, F. M., and Cheung, S. F. (2010). The role of Meaning in Life and Optimism in romoting Well-being. *Personality and Individual Differences*. 48: 658-663.
- Hynson, L. M. (1975). Rural-Urban Differences in Satisfaction Among the Elderly. *Rural Sociology*. 40(1): 64-66.
- Jokinen, S. N. (2006). Family Quality of Life and Older Families. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*. 3(4): 246-252.
- Jokinen, S. N., and Brown, I. R. (2005).Family quality of life from the perspective of older parents. *Journal of Intellectual Disability Research*. 49(10): 789-793.
- Kelly, B. (2010). Older and Wiser. *U.S. News & World Report*. 147(2): 4.
- Kutner , N. G., Baker , D. I., Schechtman, K. B., Hornbrook, M. C., and C. D. Mulrow
Kutner. (1992). Measuring the Quality of Life of the Elderly in Health Promotion Intervention Clinical Trials. *Public Heath Reports (September-October 1992)*107(5): 533-534.
- Lapid, I. M. Piderman, K. M., Ryan, S. M., Somers, K. J., Clark, M. W., and Rummans, T. A. (2011). Improvement of quality of life in hospitalized depressed elderly. *International Psychogeriatrics*. 23(3): 485–495.
- Lau , T. D., and Kirby, B. J. (2009). The Relationship Between Living Arrangement and Preventive

- Mizel, O. (2009). Teamwork in Israeli Arab-Bedouin School-Based Management. *British Journal of Educational Studies*. 57(3): 305–327.
- New Internationalist,(2010). Ageing – 7 myths. January/ February.
- Odebo, O. S. 2009. Participation of elderly women in community welfare activities in Akinyele local government, Oyo State, Nigeria. *Australian Journal of Adult Learning*. 49(3): 591-609.
- Puyenbroeck, V. J., and Maes, B.(2009). The Effect of Reminiscence Group Work on Life Satisfaction, Self-Esteem and Mood of Ageing People with Intellectual Disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. 22: 23–33.
- Rimmerman, A., and Muraver, M. (2001). Undesired life events, life satisfaction and well-being of ageing mothers of adult offspring with intellectual disability living at home or out-of-home. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*. 26(3): 195-204.
- Ruchlin, H. S., and J. N. Morris. (1999). Impact of Work on the Quality of Life of Community-Residing
- Schalock, L. R. (2004). The concept of quality of life: what we know and do not know *Journal of Intellectual Disability Research*. 48(3): 203-216.
- Sin, M. K., Choe, M.A., Chae, Y.R., Murphy. P., Kim, J., and Jeon, M. Y. (2010). Perceived Health Status , Life Satisfaction and Cardiovascular Risk Factors among Elderly Korean Immigrants and Elderly Koreans. *Journal of Gerontological Nursing*. 37(3): 43-52.
- Thomopoulou, I., Thomopoulou, D., and Koutsouki, D. (2010). The differences at quality of life and loneliness between elderly people. *Biology of Exercise*. 6.2: 13-28.
- Van Gerven, P. W. M., Paas, F. G. W. C., Van Merriënboer, J. J. G., and Schmidt G. H. (2000). Cognitive Load Theory and The Acquisition of Complex Cognitive Skills in The Elderly : Towards an Integrative Framework. *Educational Gerontology*. 26 : 503–521.

ภาคผนวก ก

(แบบสอบถาม)

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญาจังหวัดนครปฐม

ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยไม่กระทบต่อท่านแต่ประการใด

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีผลเกี่ยวกับตัวท่าน แต่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับนักวิจัย

1. เพศ	☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง	☐ 4
2. อายุ	☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 2) 21-30 ปี	☐ 5
	☐ 3) 31-40 ปี	☐ 4) 41-50 ปี	
	☐ 5) 51-60 ปี	☐ 6) มากกว่า 61 ปีขึ้นไป	
3. ศาสนา	☐ 1) พุทธ	☐ 2) คริสต์	☐ 6
	☐ 3) อิสลาม	☐ 4) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
3. การศึกษาสูงสุด	☐ 1) ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	☐ 2) มัธยมศึกษา	☐ 7
	☐ 3) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	☐ 4) ปริญญาตรี	
	☐ 5) สูงกว่าปริญญาตรี		
4. อาชีพ	☐ 1) นักเรียน/นักศึกษา	☐ 2) ข้าราชการ	☐ 8
	☐ 3) รับจ้าง	☐ 4) ค้าขาย	
	☐ 5) เกษตรกร	☐ 6) ทำนา/ทำสวน	
	☐ 7) อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
6. รายได้ต่อเดือน	☐ 1) 9,000 บาทหรือต่ำกว่า	☐ 2) 9,001 – 15,000 บาท	☐ 9
	☐ 3) 15,001 – 30,000 บาท	☐ 4) มากกว่า 30,001 บาท	
	☐ 5) ไม่มีรายได้		
8. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน			☐ 10
	☐ 1) น้อยกว่า 1 ปี	☐ 2) 1-5 ปี	
	☐ 3) 5-10 ปี	☐ 4) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นด้วยตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้
 (5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด)

ข้อที่	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับนักวิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว						☐ 11
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว						☐ 12
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประจำปีร่วมกับคนในชุมชน						☐ 13
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรือ อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในแหล่งท่องเที่ยว						☐ 14
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การบริการห้องน้ำ ที่พัก เป็นต้น						☐ 15
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว						☐ 16
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ						☐ 17
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการสนับสนุน งบประมาณวัสดุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว						☐ 18
10.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประจำท้องถิ่น						☐ 19

ตอนที่ 3 : คำถามเกี่ยวกับการร่วมกันใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นด้วยตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

(5 = เห็นด้วยมากที่สุด, 4 = เห็นด้วยมาก, 3 = เห็นด้วยปานกลาง, 2 = เห็นด้วยน้อย, 1 = ไม่เห็นด้วย)

ข้อที่	ท่านมีความคิดเห็นต่อลักษณะการมีส่วนร่วม ทางการเมืองต่อไปนี้ อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ นักวิจัย
		เห็นด้วย มากที่สุด 5	เห็นด้วย มาก 4	เห็นด้วย ปานกลาง 3	เห็นด้วย น้อย 2	ไม่เห็น ด้วย 1	
1.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมทางการ ท่องเที่ยว เช่น การบริการที่พัก การบริการ อาหาร เป็นต้น						☐ 20
2.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าที่ ระลึกประจำท้องถิ่น						☐ 21
3.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งรายได้จาก เงินช่วยเหลือ จากหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว						☐ 22
4.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็น บุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว						☐ 23
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่ง ท่องเที่ยว						☐ 24
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว						☐ 25

ตอนที่ 4 ปัจจัยทางด้านความคิดเห็นทั่วไป

1. ความคิดเห็นต่อการรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อชุมชน
 - 1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 2) เห็นด้วย
 - 3) ไม่เห็นด้วย
2. ความคิดเห็นต่อการมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 2) เห็นด้วย
 - 3) ไม่เห็นด้วย
3. ประโยชน์จากผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาตลาดน้ำต่อชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน
 - 1) เป็นประโยชน์มาก
 - 2) เป็นประโยชน์บ้าง
 - 3) ไม่เป็นประโยชน์เลย
4. คิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนของท่าน ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมเป็นอย่างไร
 - 1) มีส่วนร่วมมากขึ้น
 - 2) มีส่วนร่วมเท่าเดิม
 - 3) มีส่วนร่วมน้อยลง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่ง ที่ทุกท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง

ผศ.ดร.ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาคผนวก ข
(ที่ปรึกษาโครงการวิจัย)

ภาคผนวก ค
(ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย)

ภาคผนวก ง
(รูปกิจกรรม)

รูปที่ 1 แม่น้ำท่าจีน ไหลผ่านวัดลำพญา เป็นที่มาของตลาดน้ำวัดลำพญา

รูปที่ 2 ท่าเรือกุลนที ๑ ล่องเรือไหว้พระวัดบางพระ วัดบางภาษี และวัดสุขวัฒนาราม

รูปที่ 3 กิจกรรมการล่องเรือไหว้พระแม่น้ำท่าจีน

รูปที่ 4 ภาพเก่า งานฉลองวัดลำพญา 137 ปี เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2540
ปัจจุบันวัดลำพญา 158 ปี

รูปที่ 5 ศาลาล้างเท้าวัดลำพญา พ.ศ.2498

รูปที่ 6 วิหารหลังเก่าวัดลำพญา พ.ศ.2540

รูปที่ 7 งานฉลองสมณศักดิ์ พระครูสุวัตติธรรมประภาส (พระครูที่มีสมณศักดิ์รูปแรกของวัดลำพญา)
พ.ศ.2507

รูปที่ 8 ร้านอาหารหลากหลายมีให้เลือกต่อนักท่องเที่ยว บริเวณตลาดน้ำลำพญา

ประวัตินักวิจัย

ผศ.ดร.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์
Dr.Narong Phophueksanand
lecturer and Asst.Prof., Faculty of Liberal Arts

การศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สังคมวิทยามหาบัณฑิต (ศค.ม.) สาขาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Ph.D (Sociology) Dr.Babasaheb Ambedkar Maratawada University. India

ประกาศนียบัตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการวิจัยทางสังคม (รุ่น 8) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประกาศนียบัตรกฎหมายปกครอง (รุ่น 1) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (รุ่น1) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรผู้นำการเมือง (รุ่น 1) สถาบันพระปกเกล้า
ประกาศนียบัตร Mini M.M. (ผู้จัดการระดับสูง) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ผลงานทางวิชาการ

หนังสือระเบียบวิธีวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10)
ตำรา ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ, จัดพิมพ์โดยกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น
หนังสือสังคมกับเศรษฐกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 2)
หนังสืออาเซียนศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)
หนังสือการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, จัดพิมพ์โดยธนาคาร ธกส.

ผลงานวิจัย มากกว่า 20 เรื่อง เช่น

- 1.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์,2546 (หัวหน้าโครงการวิจัย) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย กรณีศึกษาชุมชนเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร.
- 2.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์,2557. (หัวหน้าโครงการวิจัย) ความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนเชิงลึกเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร ผู้บริหารและการบริการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).
- 3.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์,2558 (หัวหน้าโครงการวิจัย) รูปแบบการจัดการความรู้การวิจัยข้ามสถาบัน.
- 4.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์,2560 (หัวหน้าโครงการวิจัย) พลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้ความสัมพันธ์แบบบ้าน-วัด-วัง กรณีชุมชนบริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- 5.ณรงค์ โพธิ์พฤกษ์นันทน์,2558. (ผู้วิจัยร่วม) การสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับภาพลักษณ์ขององค์กร ผู้บริหารและทัศนคติต่อการให้บริการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

6.ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์ (ผู้วิจัยร่วม) โครงการวิจัยระดับนานาชาติ “the Southeast Asia Neighbourhoods Network: An Interdisciplinary Regional Program where Local City-Making Knowledge Can Shape Urban Studies” หรือ SEANNET ซึ่งเป็นชุดโครงการวิจัยชุมชนภายใต้ความร่วมมือของ 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศพม่า เวียดนาม ฟิลิปปิน อินโดนีเซีย และไทย ได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิเฮนรี่ลูส ประเทศสหรัฐอเมริกา (2560 – 2563) และสถาบันนานาชาติเอเชียศึกษา (the International Institute for Asian Studies-IIAS) เมืองไลเดน (Leiden) ประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นผู้ประสานงาน และบริหารจัดการชุดโครงการวิจัย.

7.ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์,2561 (หัวหน้าโครงการวิจัย) บทบาทของครอบครัว ท้องถิ่นและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาคกลางโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ประชาคมอาเซียน.

8.ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์,2561 (หัวหน้าโครงการวิจัย) การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.

บทความวิชาการระดับนานาชาติ มากกว่า 4 เรื่อง เช่น

- Narong Phophueksanand, (2016). Development of the Model for integrating knowledge management 21st Century to a community in Thailand with Sufficiency Economy.

- Dr.Vilas Khandare & Narong Phophueksanand (2017). Impact of Tourism Development and Satisfaction of Tourist in Bangkok Metropolis

-Narong Phophueksanand, (2018). Model Development of Local Wisdom Products of Community Enterprises in Central Region Sufficiency Economy towards Pracharat Market-Government.

--Narong Phophueksanand, (2017).Knowledge management in the traditional herb used the philosophy of sufficiency economy case study in Nonthaburi Province.

--Narong Phophueksanand & Dr.Vilas Khandare (2018).Impact of Tourism Development on Local Communities With Special Reference to Bangkok Metropolis.

บทความวิจัยระดับชาติ มากกว่า 10 เรื่อง เช่น

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, เมธิกา พ่วงแดง. (2558). รูปแบบการจัดการความรู้การวิจัยข้ามสถาบัน (หัวหน้าโครงการฯ)

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์,(2559). รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มภาคกลางตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง (หัวหน้าโครงการ)

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการท่องเที่ยวคำศัพท์ภาษาอาเซียน พื้นฐาน ในรายวิชาอาเซียนศึกษา.

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, (2014). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเทศบาลตำบลบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี.

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, (2559). รูปแบบการพัฒนาน้ำข้าวกล้องผสมสมุนไพรโดยวิธีบูรณาการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่ชุมชนของนักวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี.

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์และคณะ (2558).การสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของของประชาชนเกี่ยวกับภาพลักษณ์ขององค์กร ผู้บริหารและทัศนคติต่อการให้บริการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

-ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, (2551). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ตำแหน่ง

-ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาสังคมวิทยา

-นักวิจัยแห่งชาติ รหัสนักวิจัย 46000041 (สาขาสังคมวิทยา)

-กองบรรณาธิการบริหารวารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร

-ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ สมาคมสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สว.นช.)

-ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิจัย โครงการวิจัยและรายงานวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ

-ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ สถานีโทรทัศน์กูรูทีวี (KURU Television) ภายใต้อำนาจ กสทช.

-กรรมการกลั่นกรอง (peer review) บทความวิชาการ/บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัยต่างๆ

ประสบการณ์ทำงาน

-ผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

-ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

-ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร

-นักวิชาการประจำคณะกรรมการพลังงาน สภาผู้แทนราษฎร

-ที่ปรึกษาประธานสภากรุงเทพมหานคร

-รองประธานอนุกรรมการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนรัฐสภา

-คณะทำงานที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

-หัวหน้าโครงการวิจัยชุมชนกลุ่มภาคกลาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

การอบรม/ดูงาน

หลักสูตร “วิทยากรการเลือกตั้ง” สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

หลักสูตร “วิทยากรจังหวัด” สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร (กกต. กทม.)

ศึกษาดูงานด้านการศึกษาและวิจัย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ฝรั่งเศส อิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา สปป.ลาว อินเดีย เนปาล ฮองกง ไต้หวัน และศรีลังกา